

VOOR EEN BREDA DAT DURFT

Verkiezingsprogramma 2026

Verantwoording

Dit stuk is tot stand gekomen met input uit de gemeente. We zijn in gesprek geweest met het maatschappelijk middenveld, organisaties en bedrijven in Breda. Zo hebben we gesproken met zorginstellingen, woningcorporaties en verschillende vrijwilligersorganisaties. Zie hieronder een lijst met een greep uit de organisaties die we gesproken hebben. Ook hebben we ons oor te luisteren gelegd bij de inwoners van Breda en bij verschillende ervaringsdeskundigen in de gemeente. Daarnaast zijn we tijdens een bijeenkomst met de leden van zowel GroenLinks als PvdA Breda in gesprek gegaan en hebben we op andere manieren input gekregen van actieve leden, bijvoorbeeld tijdens gesprekken of via de mail. Ten slotte hebben onze gemeenteraadsleden en wethouders ideeën aangereikt voor het programma. We zijn de mensen en organisaties die ons input hebben gegeven en hebben meegelezen zeer dankbaar.

Een selectie van gesprekspartners

- Alwel
- Betrokken Ondernemers Breda
- Bo Diversity
- Breda voor Iedereen
- BRES
- Cliëntenbelang Breda
- COC Breda-Tilburg
- de Vakbond
- Fietzersbond Breda
- GGD
- HASB, Stichting Herdenking Afschaffing Slavernij en Bewustwording Breda
- Hello Breda
- Humanitas
- Markkant
- Mondiaal Cultureel Centrum Breda
- Moskee Arrahman
- Ondernemersfonds Breda
- Quiet Breda
- Sociale Raadslieden Breda
- Verbeter Breda
- Wonen Breburg

Programmacommissie

De programmacommissie verantwoordelijk voor het schrijven van dit programma bestaat uit de volgende mensen:

Shawn Vos (Voorzitter), Miriam Duif, Femke van Eijdsen, Wietze Gerfen, Ties Huis in 't Veld, Nordin Kole

Met dank aan

- Fleur Jacobs (fotografie)
- Nordin Kole (fotografie & vormgeving)

Inleiding

Wij staan voor een Breda dat durft. Een Breda dat een stip op de horizon durft te zetten. Een Breda dat buiten de lijntjes durft te kleuren. En daarmee een Breda dat de uitdagingen van onze tijd aandurft. We stappen af van het nette, aangeharkte ideaal en gaan voor een stad die bruist en levendig is. Wij denken dat Breda beter kan en dat Breda door kan groeien met nieuwe energie en nieuwe ideeën, zolang we maar durven.

Breda is prachtig. Van de historische binnenstad tot de levendige dorpen en wijken — onze gemeente leeft, bruist en verbindt. We genieten van de gezelligheid van de Haven en de cafés waar je tot lang bijpraat, de ochtendzon die door de bladeren van het Mastbos schijnt en van de warme gemeenschappen in onze dorpen en wijken. De groene parken en straten, het Bourgondische leven en de rauwe randjes maken van Breda de stad waar we van houden. Wij zijn trots op ons gezellige Breda.

Maar Breda kan nóg eerlijker, groener en gezelliger worden. Want achter al die schoonheid schuilen ook uitdagingen, zoals de klimaatcrisis en de tweedeling in onze gemeente. Die uitdagingen gaan we samen aan, vanuit de overtuiging dat je samen sterker staat. GroenLinks en PvdA slaan de handen ineen om Breda te veranderen, gedreven door dezelfde idealen. We durven er samen voor te gaan. Samen strijden we voor een gezelliger, groener en eerlijker Breda.

We hebben de laatste vier jaar al laten zien dat Breda verandert als we daarvoor durven gaan. We verduurzaamden duizenden woningen en braken records over woningbouw. We bevorderden kansengelijkheid door voorschoolse educatie te stimuleren. We maakten Breda nog gezelliger door te investeren in plekken zoals Phoenix en Pier15. Je ziet hoe de stad kan veranderen aan de Nieuwe Mark en de Vlaszak door onze inzet voor vergroening en ruimte voor fietsen en wandelen. Ook zijn we enorm trots op Verbeter Breda, waarmee we extra inzetten op de plekken die extra aandacht verdienen, met als hoogtepunt het openen van de bibliotheek in de Hoge Vucht.

Nu bundelen we onze krachten voor de volgende stap naar een beter Breda. Wij staan voor een Breda waar iedereen het goed heeft. Waar wonen een recht is en niet een luxe en iedereen een betaalbaar en prettig huis kan vinden. Waar iedereen meetelt, ongeacht waar je wieg heeft gestaan. Waar natuur bloeit en iedereen geniet van groene plekken en schone lucht. Sociale ongelijkheid, klimaatverandering en het toenemende wij-zij denken vragen om een krachtig en verenigd antwoord. Wij komen in beweging. Wij durven de uitdagingen van onze tijd aan te gaan!

Dit zijn onze prioriteiten voor de komende vier jaar:

- **We zorgen voor voldoende betaalbare woningen.** We bouwen de komende vier jaar 6.000 woningen bij. We houden onze doelstelling op 30% sociale huur vast, maar gaan extra sociale huur bouwen waar nog te weinig sociale huur is. Ook gaan we meer voor het middensegment bouwen, namelijk de helft van alle nieuwbouwwoningen. Om dat te bereiken schuwen we stevige maatregelen niet. Zo koopt de gemeente zelf meer grond, bouwen we hoger en splitsen we woningen.
- **We versterken onze natuur binnen en buiten de stad.** Er komen twee hoogwaardige natuurterreinen bij, namelijk het Baroniebos tussen het Mastbos en het Liesbos, en de Groene Beemden ten noorden van de stad. We willen dat het groen van de binnenstad naar de randen van de stad loopt. We gaan vol tempo door met het vergroenen van straten en pleinen en geven daarbij voorrang aan versteende wijken. Breda is de stad in het park – groen, levendig en gezond voor mens en dier.
- **We zetten maximaal in op kansengelijkheid.** Iedereen moet mee kunnen doen. Daarom investeren we al in de eerste levensjaren in kinderen en maken we peuteropvang gratis. Ook zorgen we voor goede banen en begeleiding naar werk op maat en maken we de bijstand menselijker. Daarnaast gaan we versneld energiearmoede aanpakken. Echte kansengelijkheid vraagt om ongelijk investeren: we zetten stappen bij waar dat echt nodig is.
- **We gaan de klimaatcrisis tegen.** We zetten in op groen wonen, duurzaam vervoer en de opwek van duurzame energie. We maken werk van duurzaam, circulair en energiepositief bouwen met natuurlijke materialen. Daarnaast gaan we Breda beter bereikbaar maken voor de fiets, als voetganger en met het openbaar vervoer. Ook gaan we versneld wijken verduurzamen. Zo maken we van Breda een stad die klaar is voor de toekomst.
- **We maken Breda en haar dorpen nóg gezelliger.** We geven een boost aan Breda als plek om te genieten met een prachtige binnenstad en gezellige pleinen. We verbeteren de beleving van de binnenstad en de kernen. We gaan voor minder grijs en meer groen en maken nieuwe plekken om te ontmoeten en te genieten. Ook zorgen we voor een impuls aan cultuur, door makers, nieuw talent en de nacht- en festivalcultuur de ruimte te geven. Daarnaast versterken we ons verenigingsleven en de initiatieven die onze dorpen en wijken maken.

Inhoud

We zijn er diep van overtuigd dat we samen sterker staan. Daarom zetten we vol overtuiging in op samenwerking tussen mensen. We willen dat mensen naast elkaar staan in plaats van tegenover elkaar, dat ze weer naar elkaar omkijken en dat het niet langer ieder voor zich is. Daarom werken we samen om duurzame energie op te wekken, samen te wonen en voor elkaar te zorgen. We zoeken de samenwerking op met het bedrijfsleven, onderwijs en andere partners, bijvoorbeeld op het gebied van cultuur en verenigingen. Daarnaast willen we het vertrouwen tussen mensen en politiek herstellen, door keihard te werken en met inwoners op te trekken. Zij vragen om concrete oplossingen. Daarom willen we juist samen hard werken. Wij willen van onderop opbouwen, oog hebben voor mensen die niet snel zelf de weg vinden en luisteren naar diegene waar nooit naar geluisterd wordt. Samen zijn we Breda.

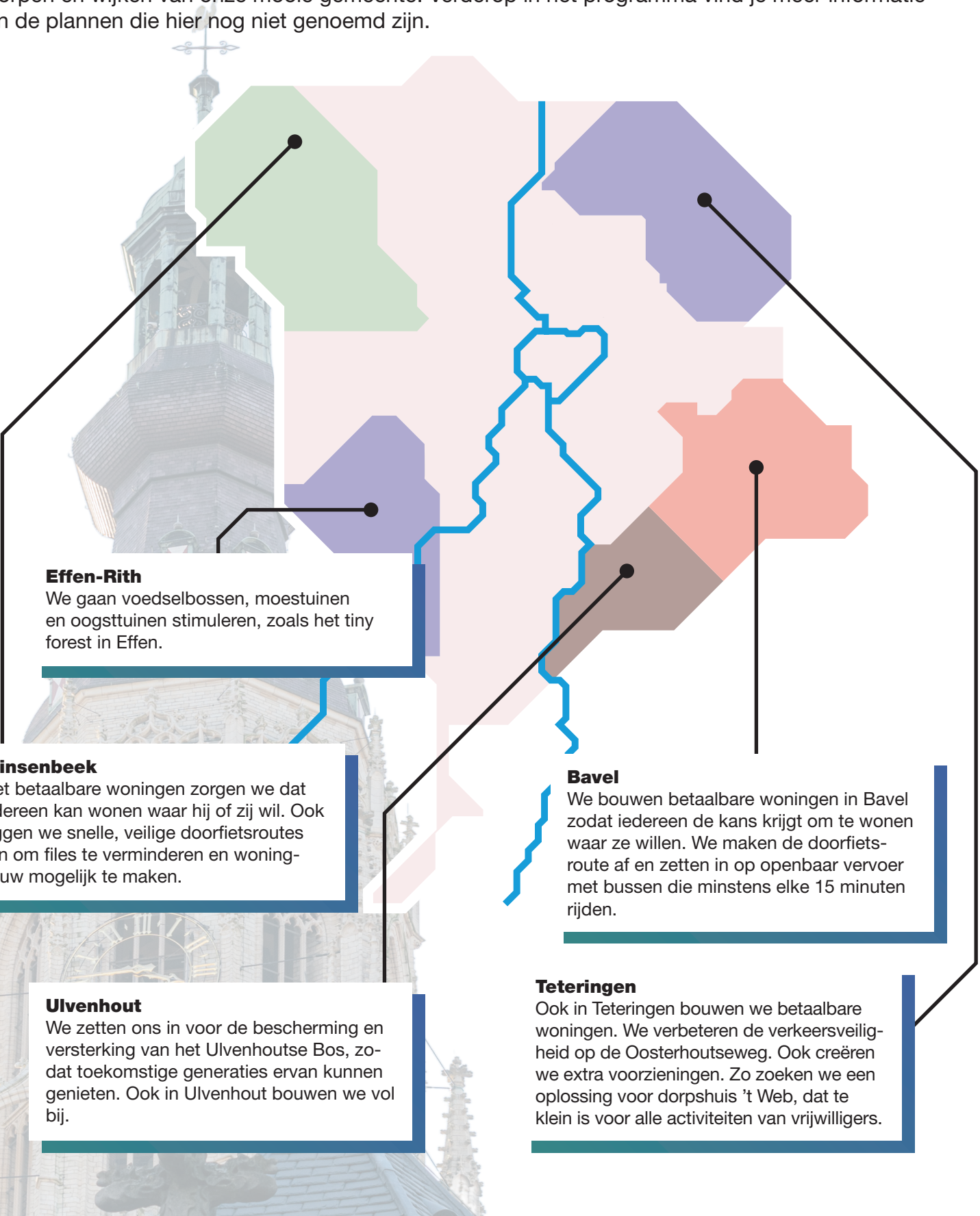
We willen het samen met de inwoners van Breda doen. We geloven in positieve verandering en willen mensen stimuleren, ondersteunen en de ruimte geven, bijvoorbeeld als het gaat om de energietransitie. Niet door regels van bovenaf, maar door samen oplossingen te vinden die écht werken. We maken het makkelijker om duurzame keuzes te maken, maar die keuzes blijven van mensen zelf.

Wij staan voor een Breda dat durft. Alleen zo wordt Breda nog eerlijker, groener en gezelliger. In dit verkiezingsprogramma laten we zien hoe we de komende vier jaar verder werken aan:

Een eerlijker, groener en gezelliger Breda in alle dorpen en wijken	<u>2</u>
Groene wijken met betaalbare huizen voor iedereen	<u>4</u>
Betaalbaar en duurzaam wonen voor iedereen <i>Wonen</i>	<u>6</u>
Groen en verbonden Breda <i>Openbare Ruimte en Mobiliteit</i>	<u>8</u>
Een zeker bestaan	<u>10</u>
Armoede lossen we samen op <i>Armoede en Schulden</i>	<u>12</u>
Goed onderwijs van peuter tot student <i>Onderwijs</i>	<u>14</u>
Een gezond Breda <i>Zorg</i>	<u>16</u>
Voor een veilige en inclusieve stad <i>Veiligheid</i>	<u>18</u>
Eerlijke en stabiele banen voor iedereen <i>Werk en Inkomen</i>	<u>20</u>
Een duurzame en groene gemeente	<u>22</u>
Tussen Mark en Aa, natuur verbindt <i>Natuur</i>	<u>24</u>
Een rechtvaardige energietransitie <i>Energie en Klimaat</i>	<u>26</u>
Een eerlijke en duurzame economie <i>Economie</i>	<u>28</u>
Een gezellig Breda	<u>30</u>
Cultuur is de drijvende kracht van Breda <i>Cultuur</i>	<u>32</u>
Breda is van iedereen <i>Diversiteit en Inclusie</i>	<u>34</u>
Bruisende en sterke verenigingen <i>Verenigingen</i>	<u>36</u>

Een eerlijker, groener en gezelliger Breda in alle dorpen en wijken

Wij zijn er voor héél Breda. In dit overzicht zie je de belangrijkste plannen die wij hebben voor de dorpen en wijken van onze mooie gemeente. Verderop in het programma vind je meer informatie en de plannen die hier nog niet genoemd zijn.

Effen-Rith

We gaan voedselbossen, moestuinen en oogsttuinen stimuleren, zoals het tiny forest in Effen.

Prinsenbeek

Met betaalbare woningen zorgen we dat iedereen kan wonen waar hij of zij wil. Ook leggen we snelle, veilige doorfietsroutes aan om files te verminderen en woningbouw mogelijk te maken.

Ulvenhout

We zetten ons in voor de bescherming en versterking van het Ulvenhoutse Bos, zodat toekomstige generaties ervan kunnen genieten. Ook in Ulvenhout bouwen we vol bij.

Bavel

We bouwen betaalbare woningen in Bavel zodat iedereen de kans krijgt om te wonen waar ze willen. We maken de doorfietsroute af en zetten in op openbaar vervoer met bussen die minstens elke 15 minuten rijden.

Teteringen

Ook in Teteringen bouwen we betaalbare woningen. We verbeteren de verkeersveiligheid op de Oosterhoutseweg. Ook creëren we extra voorzieningen. Zo zoeken we een oplossing voor dorps huis 't Web, dat te klein is voor alle activiteiten van vrijwilligers.

Haagse Beemden

We knappen winkelcentra op, verbeteren verkeersveiligheid, zorgen voor snelle fietsverbindingen en creëren het natuurgebied de Groene Beemden. In Muizenberg en Kesteren versnellen we de verduurzaming.

Brabantpark, Sportpark & Heusdenhout

We gaan Brabantpark en Heusdenhout verduurzamen. We maken Sportpark en Brabantplein groener. Ook pakken we onveilige verkeerssituaties aan, zoals op de Heerbaan.

Belcrum

We gaan in Belcrum voor meer cultuur, denk aan het openen van een jazzroom op het voormalige Klavers-Jansen terrein.

Hoge Vucht

In de Hoge Vucht hebben we gezorgd voor de opening van de bibliotheek. Deze versterken we. Ook versterken we de initiatieven aan de Molstraat en versnellen we de verduurzaming van woningen.

Binnenstad

We maken de binnenstad gezelliger, planten bomen, leggen groenstroken aan en zorgen voor meer bankjes, onder andere in de Tolbrugstraat, Karnemelkstraat en Sint Annastraat. We pakken de grijze Prinsenkade aan en maken van het Chassépark een écht gezellig park om van te genieten.

Princenhage & Heuvel

We maken de Liesbosstraat in Princenhage rolstoeltoegankelijk. We vergroenen met tegelwip-acties en trekken op met bewonersinitiatieven zoals de Plukroute. Ook in de Heuvel versnellen we de verduurzaming van woningen.

Boeimeer, Zandberg & Ruitersbos

We maken een nieuw bos ten Zuiden van Breda, het Baroniebos. Boeimeer maken we leefbaarder door het opknappen en vergroenen van het Graaf Hendrik III Plein. We gaan bewoners in Zandberg helpen met hun initiatief om woningen te isoleren.

Schorsmolen, Fellenoord & Tuinzigt

We geven prioriteit aan het vergroenen van versteende delen van de stad. In Schorsmolen, Fellenoord en Tuinzigt zetten we in op het aanleggen van groen om de buurt gezelliger te maken en hitte tegen te gaan. In Tuinzigt gaan we fors verduurzamen.

Ginneken en Blauwe Kei

We pakken het verkeer op de Ginnekenweg aan en maken de Ginnekenmarkt groener, gezelliger en veiliger, met meer ruimte voor terrassen, fietsers en voetgangers. Ook geven we het Valkeniersplein een upgrade.

**Groene wijken met
betaalbare huizen
voor iedereen**

Het is onze nummer één prioriteit om elke Bredanaar een betaalbaar, duurzaam en fijn thuis te bieden.

Een huis is meer dan een stapel stenen; het is een thuis. Het is de plek waar je samen bent met familie en vrienden, waar je even lekker achterover kan hangen en waar je leven zich voor een groot deel afspeelt. Een fijne woonplek is voor iedereen belangrijk - jong en oud, gezinnen en alleenstaanden, ongeacht inkomen. Met voldoende groen en een prettige omgeving draagt wonen bij aan ons geluk en welzijn.

Om de klimaatcrisis aan te pakken, gaan we voor duurzame huizen en wijken en schone manieren om je te verplaatsen.

We gaan voor goed geïsoleerde huizen, die minder energie verbruiken. Met duurzame materialen, energiebesparing en veel groen zorgen we voor een gezonde, klimaatbestendige leefomgeving. In onze wijken maken we ruimte voor wandelen, fietsen en openbaar vervoer. Zo verminderen we de uitstoot van CO2 en verbeteren we de luchtkwaliteit.

GroenLinks-PvdA wil wijken bouwen, geen losse huizen. Je thuis is niet alleen je woning, maar ook de straat, de buurt en de stad waarin je leeft. We zorgen voor levendige en gevarieerde wijken waar mensen zich thuis en welkom voelen. Dat betekent veilige straten en brede stoepen. Ook gaan we voor meer groen en ruimte om te spelen, sporten en ontmoeten voor jong en oud. Daarnaast moeten essentiële voorzieningen zoals huisartsen, scholen, sport en cultuur voor iedereen binnen handbereik zijn.

Er is een wereld te winnen om de stad, haar dorpen en wijken nog gezelliger te maken. We gaan voor minder grijs en voor meer groen en gezelligheid. We maken we ruimtes waar mensen samen kunnen komen. We geven ruimte aan terras en onze pleinen krijgen extra bankjes en worden groener, zodat ze prettiger, levendiger en gezelliger worden. Op die manier bevorderen we sociale verbinding en wordt Breda nog meer een plek waar je wil zijn.

Betaalbaar en duurzaam wonen voor iedereen

GroenLinks-PvdA strijdt voor een betaalbaar, duurzaam en fijn huis voor iedereen. Wonen is een basisbehoefte, maar te veel mensen wachten te lang op een geschikte plek of betalen de hoofdprijs. Jongeren die noodgedwongen bij hun ouders wonen. Koppels die een eerste plek willen vinden om een gezin te stichten. Veel ouderen wonen in een eengezinswoning en willen misschien ook kleiner wonen.

Daarom gaan we op volle kracht door met bouwen en schuwen we stevige maatregelen niet. We hebben wonen een topprioriteit gemaakt door de bouw de afgelopen jaren te verdubbelen, namelijk van 3.000 woningen naar 6.000 in vier jaar tijd. Dat is een Bredaas record. Ook braken we records in nieuwe projecten en sociale huurwoningen. We houden dit vast en pakken door. Daarom gaan we veel hoger bouwen en maken we het creëren van nieuwe woningen makkelijker. We gaan ons inzetten om gemeentelijke procedures rondom bouwen te verkorten waar mogelijk en waar nodig. Maar er is meer nodig.

We gaan veel meer betaalbare woningen bouwen. We gaan door met de doelstelling van minstens 30% sociale huur, die in 2022 door ons is opgehoogd. In wijken waar dat aandeel achterblijft, gaan we extra sociale huurwoningen bouwen. Tegelijkertijd bouwen we meer voor het middensegment: de helft van alle nieuwbouwwoningen moet bestaan uit middenhuur of betaalbare koopwoningen. We gaan dus naar 30-50-20. Zo bieden we starters en gezinnen perspectief en maken we doorstroming vanuit sociale huur mogelijk.

Groen wonen is essentieel om de natuur te bevorderen en de klimaatcrisis tegen te gaan. Breda wordt koploper in duurzaam en natuurvriendelijk wonen. We bouwen in 2050 volledig circulair en zetten nu al in op hergebruik en op natuurlijke materialen zoals houtbouw. We verlagen de energierekening en gaan energiepositief bouwen. Groene en natuurinclusieve elementen, zoals nestkasten, worden direct in het ontwerp meegenomen. Ook voeren we actieve grondpolitiek om extra vaart te zetten op onze sociale en groene doelen.

We stimuleren collectief wonen in gemengde, leefbare dorpen en wijken. We rollen de rode loper uit voor collectieve woonvormen, waar verschillende generaties samenwonen, samen leven, en voor elkaar zorgen. Daarnaast bouwen we gemengd, bijvoorbeeld huurwoningen naast koopwoningen.

Volop betaalbaar bouwen

- **We zetten volle kracht bij om 6.000 extra woningen te realiseren.** Daarom stimuleren we [optoppen](#) en [splitsen](#). We versoepelen de parkeernorm om meer ruimte te maken voor wonen. In het centrum gaan we uit van een lagere parkeernorm, soms zelfs van nul. Ook gaan we met corporaties in gesprek om bouwen te stimuleren en maken we het bouwen van (pre)mantelzorgwoningen in de eigen achtertuin vergunningsvrij.
- **We gaan extra sociale huur bouwen in wijken en buurten waar dit nog onvoldoende is.** Zo zorgen we voor een goede verdeling tussen wijken en verkleinen we de tweedeling. Waar er al veel sociale huur is, zorgen we voor ander aanbod. En waar er nog onvoldoende staan, zorgen we juist dat deze er bij komen. In dat geval gaan we boven de 30% norm voor sociale huur zitten.

optoppen: extra lagen op bestaande complexen bouwen.

splitsen: bestaande woning in meerdere opdelen.

- **We gaan meer woningen voor het midden-segment bouwen, namelijk de helft van alle nieuwe woningen.** Door de hoeveelheid middeldure huur en koop te verhogen naar 50%, krijgen meer Bredanaars toegang tot een betaalbare woning, zonder in de dure vrije sector terecht te komen. Hiermee zorgen we ook voor meer doorstroming vanuit de sociale huur.
- **We bouwen hoger en alleen binnen de bestaande stad, op plekken waar nu nog ruimte is.** Door hoger te bouwen kunnen we meer woningen bouwen en houden we meer ruimte voor groen en ontmoeting over. Nu bouwen we vaak 5 tot 7 lagen, zoals aan de Claudius Prinsenlaan. Wij kiezen voor echte hoogbouw op sommige plekken in het centrum, beginnend bij 10 lagen. Ook schuwen we het niet om hoger dan de Grote Kerk te bouwen, bijvoorbeeld op het Chasséveld en in 't Zoet. Er is binnenstedelijk nog ruimte, dus we bouwen het landelijk gebied niet vol. We verdichten vooral rond stations en mobiliteitshubs.
- **We bouwen voor studenten, starters en senioren.** We wijzen expliciet 1.000 woningen toe aan starters en studenten. We richten ons ook met minimaal 1.000 passende woningen op Bredase senioren. Door betaalbare woningen bij te bouwen in Teteringen, Prinsenbeek, Bavel en Ulvenhout, zorgen we ervoor dat iedereen de kans krijgt om te wonen waar ze willen.
- **We maken natuurinclusief bouwen de standaard en zorgen dat groen vanaf het ontwerp wordt meegenomen.** Alle woningbouwprojecten moeten voldoende scoren op het puntensysteem voor natuurinclusief bouwen, waarin onder andere groene daken en gevels, waterdoorlatende bestrating en nestplaatsen zijn opgenomen. We stimuleren innovatieve groene bouwvormen door hiermee te experimenteren en door een prijsvraag uit te schrijven voor het integreren van natuur in woningen en de openbare ruimte.

Samen leven bevorderen

- **We stimuleren gezamenlijke woonvormen en zijn pas tevreden als we vijf groepen mensen aan een locatie kunnen helpen.** We wijzen bepaalde stukken grond aan die we alleen uitgeven aan collectieve woonvormen. Er komt een contactpersoon bij de gemeente die mensen helpt, wegwijs maakt en van A tot Z begeleidt bij aanvragen voor collectieve woonvormen. We onderzoeken of we een fonds kunnen instellen om mensen leningen te geven voor de opstartkosten.
- **We zorgen voor spreiding in onze gemeente.** We gaan in gesprek met zorgaanbieders om ervoor te zorgen dat verschillende doelgroepen, zoals ouderenzorg, GGZ, mensen met een verstandelijke beperking en ex-daken thuislozen, kleinschalig in verschillende delen van de stad kunnen wonen.
- **We staan ervoor dat elke wijk en elk dorp een eigen wijk- of dorpsbeheerder heeft.** Zij bevorderen het prettig samenleven in een wijk en hebben goed contact met de gemeente en alle organisaties in de wijk.

Regie terugpakken

- **We voeren actieve grondpolitiek.** De gemeente gaat zelf meer grond aanschaffen, om zo meer zeggenschap te krijgen over wat er met deze grond gebeurt. We willen kijken hoe we op deze manier kunnen investeren in onze sociale en groene doelen. Ook voeren we een planbatenheffing in: als een stuk grond meer waard wordt door een plan van de gemeente, dan vloeit een deel van die meerwaarde terug naar de gemeente.
- **We bestrijden het speculeren met grond en pakken huisjesmelkers stevig aan.** We zetten vaker **erfpacht** in en handhaven de zelfbewoningsplicht en opkoopbescherming, zodat woningen niet direct worden doorverkocht of opgekocht voor verhuur. Daarnaast versterken we de huurteams zodat zij huurders kunnen helpen bij misstanden zoals te hoge huren of malafide verhuurders.

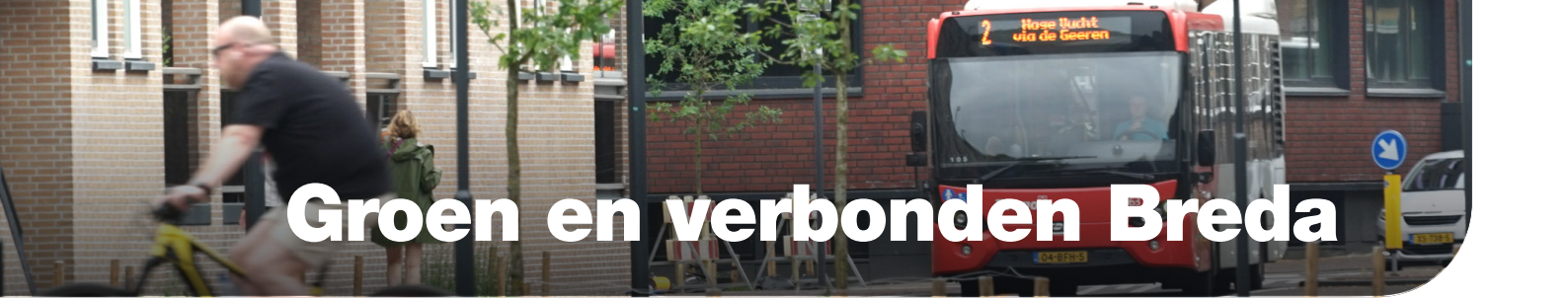
Duurzaam en natuurinclusief bouwen

- **We gaan steeds meer energieneutraal en zelfs energiepositief bouwen.** Dat kan met slimme technieken voor het opwekken en behouden van energie, zoals bij "**positiehuizen**" die energie opleveren. Daarbij leren we van Duitse voorbeelden. Hiermee vermijden we de overbelasting van het energienet. Dit passen we ook toe in het kiezen voor materialen, waar we meer in gaan zetten op hergebruik. Daarnaast willen we meer focus op ombouw van bestaande panden, in plaats van sloop- nieuwbouw.
- **We zetten veel meer in op hergebruik in de bouw, in plaats van slopen en opnieuw bouwen.** Dit moet al aan het begin in plannen meegenomen zijn, zoals bij **gebiedsvisies**. We zoeken kansen met projectontwikkelaars. We gaan meer inzetten op modulair bouwen en experimenteren met natuurlijke materialen zoals houtbouw.

positiehuizen: huizen die meer energie opwekken dan ze verbruiken.

gebiedsvisie: plan opgesteld door de gemeente over hoe een gebied er in de toekomst uit moet komen te zien.

erfpacht: wanneer de gemeente de grond die zij bezit aan iemand verhuurt om te gebruiken.

Groen en verbonden Breda

GroenLinks-PvdA kiest voor een Breda dat groen, gezellig en toegankelijk is. Waar iedereen met een korte wandeling in een park of bij het water kan zijn. Waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en samen kunnen genieten van de stad of hun wijk of dorp. Waar iedereen, ongeacht achtergrond of inkomen, toegang heeft tot groene plekken. We gaan voor een groene en gezellige stad die mensen uitnodigt er te zijn.

Breda wordt nog meer een plek waar mensen graag zijn. Met groene, gezellige pleinen en terrassen in onze dorpen en wijken versterken we het samenkomen. Zo worden burens geen vreemden en voelen mensen zich veilig en vertrouwd. Door de aantrekkelijkheid van Breda te vergroten stimuleren we ook de lokale economie.

De stad groeit en de ruimte is niet oneindig, waardoor we slimme keuzes moeten maken. We herstellen de balans en pakken grijze plekken aan. De gewonnen ruimte zetten we in om leefbare en groene plekken te creëren en ruimte voor langzaam verkeer te maken. Daarom pakken we de grijze Prinsenkade, het Chasséveld en de Boschstraat aan. De auto blijft een belangrijke schakel, maar krijgt nu te veel ruimte. We vervangen grijs voor groen. Ook zorgen we dat voorzieningen zoals de huisarts, school, sport en het buurthuis binnen handbereik zijn.

Breda wordt beter bereikbaar, onder andere door in te zetten op duurzaam vervoer en openbaar vervoer. We stimuleren fietsen en wandelen, door hiervoor meer ruimte te geven en bijvoorbeeld het fietsparkeren te verbeteren. Daarnaast zetten we in op duurzaam, snel en prettig OV, zowel binnen als buiten de gemeente. Zo verminderen we de CO₂-uitstoot en verbinden we de stad en al haar dorpen en wijken goed met elkaar.

Hier zetten we op in:

Ruimte maken om te genieten van de stad

- **We maken de binnenstad groener, veiliger en fijner om in te verblijven.** We richten de straten rond de binnenstad opnieuw in met meer groen, fietsroutes en wandelpaden. De Keizerstraat wordt eenrichtingsverkeer. De Boschstraat, de Haagdijk en de Prinsenkade worden autovrij, met uitzondering van leveranciers. De ring rond het centrum ("het eitje") blijft daarnaast alleen

toegankelijk voor OV en bestemmingsverkeer. Binnen de singels geldt een maximumsnelheid van 30 km/u. We onderzoeken op welke andere plekken in de gemeente dit nog meer logisch is.

- **We geven de openbare ruimte terug aan Bredanaars.** Daarom verlagen we de [parkeernorm](#) in het centrum en herzien we de functie van straten. Waar we de auto minder ruimte geven, kunnen we die ruimte gebruiken voor terrassen of het genieten van groen. Op die manier willen we bijvoorbeeld de Ginnekenmarkt gezelliger maken. Het aantal auto's over de Ginnekenweg is ons een doorn in het oog. Zo maken we het gebied groener, geven we ruimte voor terras en fietsers en wordt het veiliger voor mensen.

Makkelijk en veilig van A naar B

- **We zorgen ervoor dat de binnenstad goed bereikbaar blijft.** Er komen snelle aanrijroutes naar de singel, met korte, prettige wandelroutes naar het centrum. Hierbij werken we met een 'sectorenmodel', waar je bepaalde routes hebt om naar een bepaald deel van de stad te komen, met parkeervoorzieningen. We zetten in op fijn parkeren buiten het centrum, bijvoorbeeld door oude garages op te knappen. Parkeren voor bewoners blijft mogelijk en de Barones wordt daar uitsluitend voor gebruikt. De gewonnen ruimte gebruiken we voor woningen.
- **We pakken onveilige verkeerssituaties aan.** Op de Academiesingel bij het station wordt de maximumsnelheid 30 km/uur. Daarnaast nemen we andere onveilige plekken zoals de hoek bij de Oude Vest, het kruispunt bij de Wilhelminasingel en Claudius Prinsenlaan (centrum), de Heerbaan (Heusdenhout), het fietspad Burgstedreef (Haagse Beemden) en de Oosterhoutseweg (Teteringen) onder de loep.
- **We verbinden de wijken met elkaar.** Wegen die barrières vormen, zoals de Noordelijke Rondweg, maken we toegankelijker met ongelijkvloerse kruisingen en extra groen.

Fietsen en wandelen stimuleren

- **We zorgen ervoor dat je snel op de fiets op je bestemming bent.** Zo zorgen we voor een snelle verbinding tussen BUAS en de binnenstad. We zorgen voor meer fietsstraten, zoals de Teteringsedijk en de Ginnekenweg, en de huidige maken we veiliger. Op de Nieuw Wolfslaarlan komt een fietsvriendelijk wegdek.

parkeernorm: een parkeernorm bepaalt het minimum aantal parkeerplaatsen per gebouwtype of functie.

- **We bouwen een netwerk van snelfietsroutes door de regio.** Zo verlichten we files, bijvoorbeeld richting Prinsenbeek. We maken de doorfietsroute richting Tilburg af en komen er nieuwe richting de Haagse Beemden en Moerdijk en via het ziekenhuis naar Bavel. De binnensingel wordt uiteindelijk geschikt voor doorfietsen.
- **We zorgen voor veilige stallingen voor je (elektrische) fiets.** Er komen extra fietsparkeerplekken bij, zoals midden in de stad op het Stadserf, en we realiseren dubbellaags parkeren, zoals bij de Haven. Fietsparkeren blijft gratis. Fietsparkeren op straat wordt mogelijk waar dat kan. Ook stimuleren we leenfietsen in de stad.
- **We stimuleren het wandelen.** We geven wandelen de voorkeur en plaatsen meer zebrapaden en fijne wandelpaden. Bij herontwikkeling moet het effect op voetgangers worden genoemd en meegewogen. Het verbreden van de stoepen is prioriteit.

Duurzaam vervoer

- **We bouwen OV-hubs en transferia op logische plekken.** Hierbij laten we ons inspireren door de mobiliteitshub Blossendijk waar (deel) mobiliteit en sociale en praktische functies zoals een fietsenmaker bij elkaar komen. We richten ons op locaties als het NAC-stadion en Breepark, met een pendelbus naar het centrum. Ook Prinsenbeek en Lage Zwaluwe onderzoeken we als opties.
- **We zetten in op prettig en snel openbaar vervoer, ook in de avond en nacht.** Bussen gaan minstens elk kwartier rijden. Zo verbeteren we de aansluiting naar minder bereikbare plekken met het OV, zoals Bavel. Om de bus en fiets te stimuleren komen er bij belangrijke bushaltes, zoals Bijster en de woonboulevard, beveiligde stallingen voor e-bikes. Daarnaast zetten we in op een snelle verbinding met Utrecht (en Uithof) en Amsterdam (en Schiphol).
- **We zetten in op schoon rijden.** We stimuleren elektrisch rijden en deelmobiliteit. Zo maakt de gemeente in het eigen wagenpark uitsluitend nog gebruik van elektrisch vervoer. Ook zorgen we ervoor dat er in de binnenstad een zero-emissiezone komt.

De stad bloeit

- **We gaan de binnenstad volop vergroenen en gezelliger maken.** Er komt meer groen en er komen meer bankjes in de binnenstad. Zo komt er een groenstrook en komen er bomen in de Tolbrugstaat. Ook maken we de Karnemelkstraat en Sint Annastraat groener. Aan het water komen meer plekken om te genieten, zoals aan de Mark richting 't Zoet. Ook houden we het centrum schoon. Het uit-

gaansgebied (zoals de Vismarktstraat en de Visserstraat) kan veel schoner en frisser.

- **We versterken Breda als horecastad.** We geven meer ruimte aan terrassen, bijvoorbeeld in de Sint Janstraat in de binnenstad, en stimuleren de horeca in dorpen en wijken. Ook bieden we ruimte om te experimenteren met nieuwe, creatieve en innovatieve concepten.
- **We gaan voor een groene, levendige en diverse binnenstad.** Met bewoners en ondernemers kijken we hoe de panden er mooier uit kunnen zien. Daarnaast gaan we voor wonen boven winkels met een gemengd aanbod van horeca, werkplekken en cultuur. We slaan de handen ineen met de binnenstadsmakelaar en centrummanager om de diversiteit en levendigheid van de binnenstad te vergroten en we gaan soepeler om met 'blurring', waarbij functies over en weer met elkaar gecombineerd worden. Denk aan Kamu in de Boschstraat, een fietsenwinkel waar je kan lunchen.

Gezellige en leefbare dorpen en wijken

- **We zorgen voor voldoende voorzieningen in onze dorpen en wijken.** Ook moeten de belangrijkste voorzieningen, zoals huisartsen en scholen, binnen handbereik zijn. Bij nieuwbouw plannen we deze direct mee. In bestaande wijken kijken we wat nodig is om iedereen toegang te geven. We plannen expliciet voor cultuur, sport en ontspanning.
- **We zorgen ervoor dat de wijk- en dorpskernen gezellig en leefbaar blijven.** We verbeteren bestaande winkelgebieden en maken deze gezelliger. De winkelstrip Baliendijk (Doornbos-Linie) en Graaf Hendrik III Plein (Boeimeer), het Valkeniersplein (Blauwe Kei, grenzend aan Overakker en Ginneken), winkelcentrum de Burcht (IJpelaar) en de winkelcentra in de Haagse Beemden verdienen een upgrade. In wijken met te weinig voorzieningen, zoals Westerpark en Teteringen, zorgen we dat er nieuwe bijkomen.
- **We bouwen aan plekken om te verblijven en elkaar te ontmoeten.** Zo willen we bankjes plaatsen in parken, op pleinen of langs het water, naar het voorbeeld van 'ontmoetingsbankjes'. Hier kunnen mensen pauzeren, bijpraten of elkaar spontaan ontmoeten.
- **We maken de stad toegankelijker, veiliger en prettiger.** Dat doen we samen met ervaringsdeskundigen, zoals mensen met een beperking, bijvoorbeeld door de Liesbosstraat in Princenhage rolstoeltoegankelijk te maken en veilige routes en ontmoetingsplekken te creëren voor mensen die zich onveilig voelen.

Een zeker bestaan

Iedereen verdient een zeker bestaan. Een zeker bestaan betekent dat je genoeg geld hebt om in je basisbehoeften te voorzien, zoals een dak boven je hoofd, eten of zorg als het tegenzit. Je weet dat je elke maand een vast inkomen hebt en dat je niet bang hoeft te zijn voor onverwachte, grote kosten. Je hebt vertrouwen in de toekomst, omdat je weet dat er steun is als het even tegenzit. Dat gunnen wij iedereen.

Breda is helaas nog te veel een plek van verschillende snelheden. Het maakt nog te veel uit in welke wijk je wieg heeft gestaan en in wat voor hokje mensen je duwen. Terwijl sommige Bredanaars zonder zorgen vooruit kunnen, hebben anderen moeite om rond te komen of een stabiele toekomst op te bouwen. De scheidslijn tussen grofweg Noord en Zuid is oneerlijk en onacceptabel. Wij willen een stad waarin iedereen gelijke kansen krijgt, ongeacht achtergrond of postcode.

Als we willen dat iedereen gelijke kansen heeft, dan moeten we een stapje bij doen daar waar dat nodig is. Dat begint al vroeg. Daarom zetten we in op de ontwikkeling van onze kinderen en het perspectief voor onze jongeren. Daarnaast kiezen we voor een meer menselijke bijstand, met persoonlijke hulp en begeleiding. We bieden maatwerk waar dat kan, bijvoorbeeld als het gaat om het vinden van werk. Daarbij richten we ons op duurzame banen met een eerlijk loon. Tenslotte zetten we ons in voor passende zorg, waarbij we met elkaar kijken welke zorg aansluit bij de situatie en het meest effectief is.

Armoede lossen we samen op

Iedereen verdient een waardig bestaan, ook als je geen inkomen hebt. Ook als mensen het moeilijk hebben verdienen ze het om voldoende middelen te hebben om mee te kunnen blijven doen. Succes wordt te vaak als keuze afgeschilderd, maar armoede is geen keuze. Tegenspoed en pech kan iedereen overkomen, hoe hard je ook je best doet. GroenLinks-PvdA vindt dat iedere Bredanaar een kans op een gezond en gelukkig leven verdient.

inkomenstoeslag: een jaarlijkse toeslag voor mensen met langdurig een laag inkomen zonder vooruitzicht.

Zolang Den Haag armoede niet oplost, doen we er alles aan om armoede te bestrijden op lokaal niveau. Zonder inkomen komen mensen nooit uit armoede. Daarom zet GroenLinks-PvdA in Breda in op het vergroten van de inkomens van de mensen die in armoede leven. Zonder de mogelijkheid om geld opzij te zetten kunnen mensen nooit ontsnappen aan de cirkel van armoede. We maken scherpe keuzes om intergenerationele armoede te doorbreken.

Daarom bieden we hulp aan de mensen die dat nodig hebben. Sommige regelingen zijn erg ingewikkeld om aan te vragen, dat schrikt mensen af. We maken het aanvragen makkelijker en zetten in op het verbeteren van de bekendheid van de hulpverlening. In Breda wordt veel hulp aangeboden en dat is een groot goed, maar door de hoeveelheid hulp kan het soms onduidelijk zijn waar je moet beginnen. Daarom zetten we in op het verbeteren van de vindbaarheid en toegankelijkheid van Zorg Voor Elkaar Breda en het Huis van het Recht.

We gaan uit van vertrouwen. Niemand kiest voor armoede. De gemeente moet actief het contact opzoeken, uitgaan van vertrouwen en een menselijke aanpak toepassen wanneer zij mensen helpt. Wij zijn voor vertrouwen en maatwerk, bijvoorbeeld in de bijstand. Hoe menselijker de aanpak, hoe minder schaamte mensen ervaren.

Hier zetten we op in:

Regelingen die echt helpen

- **We zorgen ervoor dat iedere Bredanaar mee kan doen en niet geïsoleerd raakt.** We breiden het jeugdfonds sport & cultuur en het volwassenenfonds uit. Ook breiden we de Bredapas uit zodat meer mensen deze pas kennen en gebruiken.
- **We pakken het probleem bij de bron aan door de [inkomenstoeslag](#) te verhogen.** Deze is bedoeld voor mensen die niet kunnen werken en ligt in Breda onder het landelijk gemiddelde. Deze verhogen we naar 750 euro per jaar voor alleenstaanden en 900 euro per jaar voor gezinnen.
- **We helpen mensen met een arbeidsbeperking.** Zij die niet in aanmerking komen voor de Wajong helpen we door middel van maatwerk. Als zij niet kunnen werken, dan denken we met hen mee en zien we af van de strengste bijstandsregels.
- **We pakken energiearmoede aan.** We zetten volop in op verduurzamen, te beginnen in Verbeter Breda wijken, want dat helpt om de energierekening omlaag te krijgen. Ook helpen we mensen met lage inkomens bij het aanvragen van subsidies voor het verlagen van de energierekening.

Menselijke maat

- **We zetten in op het met een menselijke aanpak helpen van burgers.** We werken eraan dat mensen zich bij een vast persoon kunnen melden, zodat ze in het hele proces in contact staan met een vast gezicht. Dat betekent minder rondgestuurd worden en beter weten bij wie ze terecht kunnen voor hulp.
- **We zorgen dat hulp toegankelijk en laagdrempelig is.** We zorgen dat sociale regelingen en uitkeringen zowel digitaal als op papier toegankelijk blijven. We verstevigen de positie en bekendheid van Zorg Voor Elkaar Breda als loket waar mensen terecht kunnen voor al hun hulpvragen.
- **We behouden de kwijtschelding van de afvalstoffen- en rioolheffing.** Dit is voor mensen met een lager inkomen een hoog bedrag. Door dit in stand te houden geven we mensen een grotere kans om financieel stabiel te blijven.

Simpeler en eerlijker

- **We maken het makkelijker om bijzondere bijstand aan te vragen en hiervoor in aanmerking te komen.** Het aanvragen van de bijzondere bijstand is nu erg ingewikkeld, dat schrikt een groep inwoners uit Breda af. We gaan uit van vertrouwen bij de aanvraag. We willen dat werkende mensen die niet rondkomen ook recht hebben op bijzondere bijstand. We versoepelen de regels zodat mensen hier eerder gebruik van kunnen maken.
- **We trekken de inkomens- en vermogensgrenzen voor verschillende toeslagen gelijk zodat mensen er op vooruit gaan.** Dat maakt het woud aan regelingen eenvoudiger en zo kunnen mensen makkelijker een financiële buffer opbouwen.
- **We maken het makkelijker om samen te wonen als je een uitkering hebt.** We gaan hiermee experimenteren. Dat helpt om meer woningen vrij te laten komen en zo verliezen mensen geen inkomen als ze gaan samenwonen.
- **We willen schulden op tijd signaleren en mensen daardoor vroeg effectief helpen.** We willen er vroeg bij zijn: relatief kleine achterstanden zijn makkelijker op te vangen dan grote schuld. Zo helpen we mensen snel tegen lage kosten. Daarom gaan we door met het “Vroeg Eropaf”-programma en verbieden we straatreclame voor verslavende praktijken. Daarnaast breiden we het aantal bewindvoerders in dienst bij de gemeente uit en intensiveren we de samenwerking met deurwaarders zodat er zo min mogelijk geprofiteerd wordt van mensen met schulden.

Goed onderwijs van peuter tot student

Voor gelijke kansen moet je ongelijk investeren. Ongeacht in welke wijk je wordt geboren of waar je ouders vandaan komen, iedereen moet de mogelijkheid krijgen om een mooie toekomst op te bouwen. Daarom zetten wij in op de scholen en buurten die extra aandacht vragen. Zo geven we kinderen een steuntje in de rug die dit het hardst nodig hebben. Dat is voor Groen-Links-PvdA de essentie van gelijke kansen.

Gratis peuteropvang voor elk kind in 2030.

Dankzij onze inzet is voorschoolse educatie gratis voor ouders met een lager inkomen. Maar dit is voor ons pas het begin. Om meer kinderen een betere en gelijke start te geven maken we peuteropvang voor 2 tot 4 jarigen gratis, te beginnen voor kinderen in Verbeter Breda wijken. Dit biedt kinderen extra kansen én stelt ouders in staat te werken.

Elk kind moet de mogelijkheid krijgen zichzelf te ontplooiën. Het selectiemoment komt nu te vroeg, terwijl talenten van kinderen nog volop ontwikkelen. Wij pleiten voor een [brede brugklas](#), zodat kinderen langer kunnen groeien en leren van elkaar. Ook versterken we initiatieven die kinderen in kwetsbare wijken helpen hun talenten te ontwikkelen op het gebied van techniek, sport, muziek, natuur of zorg. We gaan met scholen in gesprek om te kijken wat zij nodig hebben en stellen ons op als goede partner.

Breda heeft alles in huis om een bruisende studentenstad te zijn met uitstekende onderwijsinstellingen. Dat geldt voor alle vormen van onderwijs. Toch lopen we tegen uitdagingen aan, zoals de woningnood onder studenten en het gebrek aan een echte campus. Om studenten, zowel nationaal als internationaal, te behouden en aan te trekken, werken we aan betaalbare huisvesting, openbaar vervoer in de nacht en een gezellig studentenleven. Ook gaan we specifiek voor studenten bijbouwen, bijvoorbeeld op de campus en pakken we huisjesmelkers aan.

Wij zorgen voor een herwaardering voor het mbo. Het mbo is te lang het ondergeschoven kindje geweest. Dit is onterecht. Goed zijn met je handen heeft namelijk niks met “hoog” of “laag” opgeleid te maken. Met een schreeuwend tekort aan vakmensen is het mbo cruciaal voor de toekomst. We zorgen ervoor dat mbo'ers volledig meedraaien in het Bredase studentenleven.

Hier zetten we op in:

Kansen op jonge leeftijd

- **We maken peuteropvang in 2030 voor alle families gratis.** We beginnen in Verbeter Breda wijken en bouwen daarna uit naar de rest van Breda. Peuteropvang is goed voor de ontwikkeling van kinderen, maakt het voor ouders mogelijk om (meer) te werken en zichzelf te ontwikkelen. Dit zorgt er ook voor dat kinderen samen opgroeien en met elkaar in verbinding staan.
- **We willen gratis schoolmaaltijden op basisscholen voor kinderen die dit nodig hebben.** Door [JOBi](#) kunnen kinderen met een gerust hart naar school. Ook kunnen ouders langer werken en houdt het gezin meer geld over. Zo verkleinen we de ongelijkheid
- **We nemen het leerlingenvervoer in eigen beheer.** Elke leerling moet op een goede manier naar school kunnen reizen, in welke wijk of dorp je ook woont. Daarom organiseren we het vervoer voortaan zelf, in plaats van via private bedrijven.
- **We versterken basisscholen in kwetsbare wijken met extra handen in de klas.** Kinderen verdienen een veilige en stimulerende leeromgeving – zeker daar waar de uitdagingen het grootst zijn. We maken structureel middelen vrij voor pedagogisch medewerkers en onderwijsassistenten op scholen met een hoge onderwijs achterstandsscore.

brede brugklassen: brugklassen waarin scholieren met vmbo, havo en vwo advies samen in de klas zitten.

JOBi: Het Jeugd Ont-bij Breda initiatief.

- **We zorgen voor veilige en kindvriendelijke schoolzones.** We werken samen met scholen, ouders en bewoners om afspraken te maken over parkeren en verkeersveiligheid. We putten inspiratie uit de initiatieven zoals bij de Montessori+ in Prinsenbeek en de Nuts-basisschool Dirk van Veen en de Zandberg in Zandberg en ondersteunen deze initiatieven.

Middelbare scholen

- **We gaan voor de realisatie van de brede brugklas.** We gaan met schoolbesturen in gesprek om dit te bevorderen en daarmee afstromen in het eerste jaar van de middelbare school te voorkomen.
- **We willen iedereen de kans geven om talenten te ontdekken en te ontwikkelen.** Daarom versterken we initiatieven zoals de Rijke Schooldag en Ontdek je Talent, zodat kinderen in kwetsbare omgeving in een veilige omgeving hun talenten kunnen ontwikkelen, of dat nu techniek, sport, muziek, natuur of zorg is.
- **We bieden meer steun aan dreigende schoolverlaters.** We koppelen een schoolmaatschappelijk werker of een onderwijsassistent aan de leerling, die regelmatig contact heeft met de leerling om uitval te voorkomen.

Breda als studentenstad

- **We zetten ons in voor een echte campus bij BUAS en Avans.** Op deze plekken kan een levendige studenten omgeving ontstaan met betaalbare woonvoorzieningen, horeca, studieruimtes, ontspanningsmogelijkheden en andere faciliteiten die het studentenleven prettig maken.
- **We bestrijden stagediscriminatie, zodat iedereen echt gelijke kansen krijgt.** De gemeente zet zich in om eerlijke stageprogramma's aan te bieden en objectieve selectiecriteria te gebruiken. Ook start de gemeente met mentorprojecten om studenten uit minderheidsgroepen te helpen met begeleiding en het opbouwen van een netwerk.
- **We stimuleren onderwijsinstellingen bij het aanbieden van opleidingen gericht op toegepaste technologie & creativiteit (TT&C).** Dit sluit aan bij de ambitie van Breda om op dit vlak een broedplaats te zijn.

Mbo waarderen voor wat het waard is

- **We zetten ons in voor voldoende stageplekken en een betere vergoeding voor mbo'ers.** Veel leerlingen vinden moeilijk een stageplek. Daarom maakt de gemeente afspraken met ondernemers en werkgevers om stageplaatsen voor mbo'ers en vso-leerlingen te regelen. In onze gemeente krijgen mbo-stagiaires dezelfde vergoeding als hbo- en wo-stagiaires, en we stimuleren partners dit ook te doen.
- **We zorgen ervoor dat mbo'ers mee kunnen doen aan het studentenleven.** Mbo'ers zijn studenten, die volwaardig mee moeten doen aan de introductieperiode, het introfestival en aan het bruisende studentenleven in Breda. Om dat te bereiken gaan we met scholen en studentenorganisaties in gesprek.

Basisvaardigheden bevorderen en laaggeletterdheid tegengaan

- **We zorgen ervoor dat elke basisschool een bibliotheek krijgt.** Steeds minder van onze kinderen lezen. Het is hoog tijd om dit te verbeteren. De beste manier om dit te doen is om vroeg te beginnen. We zorgen ervoor dat de scholen die nog geen bibliotheek hebben er zo snel mogelijk één krijgen.
- **We zetten ons in voor betere begeleiding bij het leren van basisvaardigheden als lezen, rekenen en digitale vaardigheden.** Toegankelijke begeleiding is essentieel. De gemeente geeft het goede voorbeeld en houdt communicatie daarom simpel en duidelijk. We onderzoeken hoe wijkcentra kunnen helpen basisvaardigheden te verbeteren en versterken bibliotheken in het centrum, de Hoge Vucht en Overakker als laagdrempelige plekken voor ontwikkeling, ontmoeting en toegang tot betrouwbare informatie.

Een gezond Breda

We willen van zelfredzaamheid naar gemeenschappelijke zorg. In hechte gemeenschappen zorgen mensen op een natuurlijke manier voor elkaar. GroenLinks-PvdA wil dit stimuleren, door collectieve woonvormen te faciliteren. Ook staan we naast mantelzorgers, zodat de zware taak die zij hebben, iets wordt verlicht. Door te zorgen voor goede ondersteuning willen we voorkomen dat zij overbelast raken.

Voorkomen is beter dan genezen. We maken echt werk van preventie, want het voorkomen dat iemand ziek wordt is effectiever en zorgt voor een betere kwaliteit van leven. Het principe is dat lichte maatregelen, steun uit eigen kring en cursussen over een bepaald thema worden ingeschakeld vóór intensieve hulpverlening.

Het verschil tussen de levensverwachting in de verschillende wijken in Breda is groot. Dat vinden we oneerlijk. In welke wijk je woont of het hebben van een beperkt inkomen mag geen belemmering zijn om zorg te krijgen. Ook zorgen we dat gezond leven geen luxe is, vooral in de wijken waar mensen vaker ziek zijn. Gezond leven en bewegen is daarbij van belang. Daarom willen we ervoor zorgen dat sport voor iedereen toegankelijk wordt.

We zorgen ervoor dat zorg voor mensen makkelijker wordt. In Breda zijn gelukkig veel instanties die zorg bieden, maar mensen raken soms ook het overzicht kwijt. Daarom willen we de eerstelijnszorg - van huisarts tot wijkverpleegkundige, apotheek of tandarts - zoveel mogelijk samenbrengen. Het doel is in hetzelfde pand, bij mensen in de buurt, zoals medisch centrum Westerhage. We streven naar een goed georganiseerd netwerk van organisaties die samenwerken en hulp bieden, met Zorg Voor Elkaar Breda als gezicht van dit netwerk.

We gaan voor een veilig onderkomen en goede begeleiding voor mensen zonder dak boven het hoofd. We volgen hierbij het principe van “housing first”. We zien de laatste jaren een toename in onze maatschappij van mensen met moeilijk te begrijpen gedrag. Vaak wordt dit veroorzaakt door complexe problematiek. Wij gaan ons nog meer inzetten voor deze doelgroep, want ieder mens verdient een waardig bestaan.

Hier zetten we op in:

Zorg dichtbij en toegankelijk

- **We zorgen ervoor dat alle inwoners van Breda een huisarts hebben.** In Breda is een groot tekort aan huisartsen, vaak omdat er onvoldoende geschikte ruimte is. We helpen beginnende huisartsen bij het zoeken naar ruimte en ondersteunen ze de eerste twee jaar met het betalen van de huur. Bij nieuwbouw moeten er voldoende plekken voor huisartsen zijn.
- **We stimuleren dat mensen bij elkaar leven en voor elkaar kunnen zorgen.** We bouwen complexen met een gezamenlijke ruimte of tuin waar mensen met en zonder zorgvraag samen wonen en elkaar kunnen helpen, zoals op de Heerbaan of de Rijk in de Heuvel. Het liefst brengen we meerdere generaties samen. We werken in zo'n complex samen met zorgaanbieders en zorgen we ervoor dat één partij de huishoudelijke hulp regelt.

- **We bouwen aan een toekomstbestendige Wmo waarin solidariteit centraal staat.** We zetten in op [samenredzaamheid](#). Door te investeren in buurtnetwerken en laagdrempelige ontmoetingsplekken komt hulp dichtbij en voorkomen we problemen. Iedereen moet kunnen meedoen—ongeacht beperking, psychische problemen of het ontbreken van een sociaal netwerk. Wie meer kan dragen, betaalt meer: eerlijk en solidair. Zo houden we zorg toegankelijk voor iedereen, nu en in de toekomst.
- **We gaan voor jeugdzorg die dichtbij, laagdrempelig en op maat is.** Hulp moet vroegtijdig geboden worden, makkelijk te vinden zijn en aansluiten op wat mensen nodig hebben. Daarom breiden we de Stevige Lokale Teams uit, die werken aan preventie, vroeg signaleren en ondersteuning voor het hele gezin. We willen dat de zorg eerlijk wordt verdeeld en terechtkomt bij de jongeren die dit het hardst nodig hebben. Ouders worden actief betrokken en we kijken wat gezinnen zelf kunnen doen. We normaliseren waar dat kan en bieden hulp waar dat moet. Minder druk op ouders en kinderen zorgt voor meer welzijn. Ook investeren we in extra jongerenwerkers, vooral in wijken waar dat het hardst nodig is.

Ongelijkheid bestrijden

- **We gaan door met de straattandarts en maken de schooltandarts mogelijk.** De straattandarts helpt mensen die onvoldoende verzekerd zijn voor tandartskosten en die tandartsbehandelingen niet zelf kunnen betalen. Ook willen we starten met pilots op het vlak van de schooltandarts in de drie nieuwe familiescholen.
- **We zorgen dat er een team van straatverpleegkundigen komt die goede medische zorg voor daklozen biedt.** We zetten in op een team van verpleegkundigen met een klinische blik die met het straatteam gaat samenwerken om te zorgen dat iedereen in Breda medische hulp kan krijgen. We onderzoeken of het huidige aantal inloopplekken voor mensen die dakloos zijn volstaat.
- **Wij zetten ons ervoor in dat inwoners alles uit hun gezondheid kunnen halen.** In wijken met een lagere levensverwachting ontwikkelen we samen met fysiotherapeuten en diëtisten een programma waar burgers gratis advies en begeleiding kunnen krijgen.

Preventie

- **We zetten in op jongerenwerk.** We versterken de samenwerking met organisaties zoals Sterren van Morgen en Grote Broer Grote Zus. Zij bieden jongeren de kans om zich te ontwikkelen, actief te zijn in de wijk en positieve rolmodellen te worden. We ondersteunen jeugdhonken en zorgen voor ontmoetingsplekken waar jongeren zich veilig en welkom voelen. Zo voorkomen we dat jongeren op straat belanden en bouwen we samen aan een sterke, betrokken gemeenschap.
- **We zorgen dat er een ruimschoots preventief aanbod is voor diverse doelgroepen.** Om zwaardere hulp te voorkomen bieden we preventie, zoals voorlichting over middelengebruik voor ouders en cursussen voor kinderen van verslaafden. Voor zorgmijders komt er een team dat hen actief benadert.
- **We zorgen dat mensen de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben, zodat overlast in de stad wordt verminderd.** Vooral rond het station wordt vaak de politie ingeschakeld, terwijl andere instanties beter toegerust zijn om echt hulp te bieden. Daarom zetten we in op wijkgerichte zorg, met extra capaciteit voor Bemoeizorg en het straatteam van SMO. Zo helpen we mensen met onbegrepen gedrag, met de juiste zorg op de juiste plek.

Met elkaar bewegen

- **We gaan voor bewegen voor iedereen.** We zetten in op een beweegvriendelijke leefomgeving waarin lopen, fietsen en spelen de norm zijn. Ook gaan we voor toegankelijke sport via het uitbreiden van het sportfonds en de Bredapas.
- **We maken er werk van om teamsport te promoten.** Zo zorgen we er niet alleen voor dat Bredanaars actief bewegen, maar voorkomen we ook eenzaamheid. We zetten in op toegankelijke teamsporten voor ouderen, zoals walking football, zodat ook onze senioren kunnen genieten van de sociale verbintenis van teamsport.

samenredzaamheid: dit betekent dat mensen elkaar helpen om zelfstandig te kunnen blijven leven.

Voor een veilige en inclusieve stad

Iedereen in Breda moet zich veilig en thuis voelen, in elke wijk en in elk dorp. Veiligheid is een basisvoorwaarde voor een fijne stad om in te wonen, werken en opgroeien. Daarom zet GroenLinks-PvdA zich in voor een Breda waar iedereen zich vrij en beschermd weet.

Onze aanpak begint bij preventie. We investeren in perspectief, goed onderwijs en sterke voorzieningen in dorpen en wijken, zodat jongeren niet in de (georganiseerde) misdaad belanden. Dit vraagt om nauwe samenwerking tussen jeugdhulp, scholen en andere instanties, én om de inzet van jeugdwerkers en wijknetwerken, juist daar waar kwetsbare jongeren opgroeien. Zo krijgen zij tijdig de ondersteuning die zij nodig hebben maar leren ook waar hun talenten liggen.

Maar veiligheid gaat verder; waar criminaliteit, intimidatie of agressie de grens overschrijdt, treden we op. In onze dorpen en wijken is geen ruimte voor criminaliteit die onze gemeenschap schaadt. Ook geweld tegen hulpverleners is onacceptabel; zij moeten hun werk veilig kunnen doen. We moedigen een vuurwerkverbod aan en willen dat deze snel wordt ingevoerd. In plaats daarvan organiseren we lokale, veilige vuurwerkshows. Ook schuwen we gebiedsverboden niet als dat nodig is om de orde te handhaven.

Alle inwoners moeten zich veilig voelen in het dagelijks leven. Helaas ervaren vooral vrouwen nog te vaak intimidatie, bijvoorbeeld tijdens het uitgaan of in het Valkenbergpark. Samen met onze BOA's werken we aan een aanpak om straatintimidatie uit te bannen. Daarnaast gaan we etnisch profileren tegen. Ook onze LHBTQIA+-gemeenschap verdient een stad waar zij zichzelf kunnen zijn, zonder angst voor discriminatie of uitsluiting. Daarom zetten we in op concrete maatregelen die bijdragen aan hun veiligheid en acceptatie. Samen bouwen we aan een Breda waar iedereen zich welkom, veilig en gerespecteerd voelt.

Hier zetten we op in:

Voorkomen is beter dan genezen

- **We zetten in op perspectief voor jongeren.** Door jongeren kansen te bieden met een goede baan, goed onderwijs en vrijetijdsprojecten, laten we ze zien wat anders kan. Jongeren die weinig perspectief hebben voor de toekomst zijn vatbaarder voor criminele netwerken. We ondersteunen programma's waarin talenten van jongeren worden ontwikkeld en trekken op met organisaties zoals Sterren van Morgen en Grote Broer en Grote Zus.
- **We willen dat wijkagenten en wijkboa's in de wijken meer ruimte krijgen om hun werk te kunnen doen.** Zij moeten zichtbaar, benaderbaar en écht aanwezig zijn in de wijk. Daarom pleiten we voor een opzet waarin de wijkagent en de wijkboa de tijd krijgen om daadwerkelijk in contact te staan met de buurt, zodat zij signalen vroegtijdig opmerken en een vertrouwensband met bewoners kunnen opbouwen.

Tegengaan van discriminatie en uitsluiting

- **We werken aan een inclusieve uitstraling van onze gemeente.** Religieuze uitingen bij boa's en andere ambtenaren staan we toe. We organiseren trainingen voor gemeenteambtenaren en politiepersoneel, met speciale aandacht voor de bescherming van vrouwen en LHBTQIA+-personen. We gaan nog intensiever samenwerken met Roze in Blauw, de LBHTQIA+-afdeling van de politie.

- **We pakken discriminatie in het uitgaansleven effectief aan.** Nog te vaak worden mensen aan de deur geweigerd op basis van uiterlijk, afkomst, gender of geaardheid. Dat laten we niet gebeuren. We zetten anonieme controles in om signalen van discriminatie te toetsen en verzamelen gegevens over meldingen en aanpak. Deze worden jaarlijks aan de raad én de stad gerapporteerd. We werken actief samen met RADAR voor signalering en opvolging van meldingen.
- **We gaan [etnisch profileren](#) tegen.** Etnisch profileren door handhavers en politie is onacceptabel en ondermijnt het vertrouwen in de overheid. Niemand mag zich ongewenst of onveilig voelen vanwege zijn of haar afkomst. We zetten in op training en bewustwording binnen de politie en BOA's en pleiten voor betere registratie en transparantie rondom controles, zodat iedereen gelijk wordt behandeld.
- **Striktere handhaving en betere ondersteuning bij haatmisdrijven.** We versterken de samenwerking tussen politie, maatschappelijke organisaties en slachtofferhulp, zodat slachtoffers snel toegang hebben tot de juiste hulp en bescherming. Daarnaast krijgen politie en handhavers trainingen in het herkennen van haatcriminaliteit en het empathisch ondersteunen van slachtoffers en zorgen we voor betere slachtofferhulp, nazorg en juridisch advies.

Werkend en effectief drugsbeleid

- **We gaan voor een werkend en effectief drugsbeleid.** We willen snel duidelijkheid over de wietproef en met de volgende fase van start. Ook onderzoeken we of we de 'achterdeur' (productie en toelevering) kunnen legaliseren om criminaliteit zo min mogelijk kansen te bieden. De illegale handel van harddrugs zorgt voor veel problemen voor onze jongeren en op straat. Het overgebruik gaan we tegen met goede voorlichting, zodat mensen zich bewust zijn van de gezondheidsrisico's. Tegelijkertijd weten we dat harddrugs veel worden gebruikt in het uitgaansleven en op festivals. Juist om onze jongeren te beschermen maken we het testen van drugs toegankelijker. Op elk festival moet er een testplek zijn.

etnisch profileren: mensen beoordelen op huidskleur of afkomst door bijvoorbeeld de politie.

Veiligheid in een digitale wereld

- **We staan voor de privacy van mensen en zorgen voor digitale bewustwording.** We leven de privacyregels na in onze eigen applicaties. Ook beschermen we mensen door te werken aan bewustwording over digitale gevaren.
- **We willen actief werken aan de bescherming van onze inwoners tegen digitale misstanden.** We maken jongeren bewust van de gevolgen van het delen van naaktbeelden en victim blaming, naar voorbeeld van de succesvolle campagne 'Oordeel niet' van Rotterdam. We onderzoeken of 'online straatverboden', zoals in Amsterdam, ook in onze gemeente kunnen bijdragen aan een veiligere digitale omgeving voor iedereen.

Eerlijke en stabiele banen voor iedereen

Iedereen verdient een eerlijke kans op goed werk. Werk is meer dan een manier om geld te verdienen, het zorgt voor sociaal contact en dat je bijdraagt maakt mensen trots. We willen dat er voldoende goede banen zijn in Breda. Voor ons betekent dat werk dat voldoening geeft en waarin gezondheid en waardering voorop staan. GroenLinks-PvdA zet in op duurzame banen, met een eerlijk loon en waar mensen niet als een nummertje worden behandeld.

We bestrijden ongelijkheid door te investeren in mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Samen met werkgevers zorgen we voor goede begeleiding naar passend en [duurzaam werk](#) en blijvende ondersteuning, bijvoorbeeld voor mensen met een arbeidsbeperking, nieuwkomers en statushouders. Ook breiden we de Verbeter Breda banen uit en versterken we de [beschutte werkplaatsen](#), zodat iedereen de kans krijgt om met begeleiding aan de slag te gaan.

Ook zijn we keihard tegen werkgevers die arbeidsmigranten uitbuiten. Mensen mogen niet worden gebruikt voor wegwerparbeid en tegen lage lonen. Bijna twee derde van de daklozen is arbeidsmigrant, op straat gezet door de werkgever die ook huisbaas was. We accepteren het niet dat werkgevers de lusten krijgen, en de arbeidsmigranten en de burens de lasten. We eisen van werkgevers dat werk en huisvesting fatsoenlijk is. Waar we zelf over de voorzieningen gaan, zoals voor vrachtwagenchauffeurs bij Hazeldonk, zorgen we dat deze op orde zijn.

Wij maken van Breda een koploper in de strijd tegen armoede onder werkenden. We vinden het niet acceptabel dat mensen niet rond kunnen komen als ze werken. De gemeente en haar partners bieden eerlijke arbeidsvoorwaarden en we weren werkgevers met slechte werkomstandigheden.

De groene transitie biedt kansen voor nieuwe banen. Die willen we volop benutten. We helpen mensen om hun eerste stappen in deze sector te zetten en stimuleren werkgelegenheid via de Energiecampus en duurzame bouwprojecten. Ook werken we samen met onderwijs en bedrijfsleven om mensen op te leiden voor deze groeiende sector.

Hier zetten we op in:

Gelijke kansen en een eerlijke arbeidsmarkt

- **We breiden de Verbeter Breda Banen uit.** De Verbeter Breda baan is bedoeld voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt, vergelijkbaar met een 'basisbaan'. Zij doen zinvol werk buiten de reguliere arbeidsmarkt, met focus op Verbeter Breda wijken. Door uitbreiding, zoals bij fietsenstallingen of via stages bij verenigingen, maken we meer sociale banen mogelijk.
- **Wij willen dat iedereen de kans krijgt om mee te doen op de arbeidsmarkt, ongeacht een fysieke of psychische beperking.** Daarom stimuleren we werkgevers om inclusiever te werken en ondersteunen we ondernemers bij het creëren van duurzame banen. Dit doen we door drempels weg te nemen en succesverhalen te delen.
- **We prioriteren duurzame uitstroom naar werk.** We hebben er niets aan als mensen een baan accepteren die niet passend is, en dat werkgever en werknemer daarna moeten concluderen dat het toch niet werkt. We geven prioriteit aan passend werk in plaats van snel werk vinden.

duurzaam werk: werk dat mensen langdurig kunnen blijven doen, zonder risico op werkeloosheid.

beschutte werkplaatsen: veilige werkomgeving voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Goede en groene banen

- **We gaan voor groene banen.** We breiden de Energiecampus uit en zorgen voor een 'groene skills agenda', waarin scholen en bedrijven samenwerken om jongeren op te leiden voor de klimaatbanen. Zo bouwen we aan een stad waar talent de ruimte krijgt om te groeien en bij te dragen aan een duurzame en innovatieve toekomst.
- **We behouden jong talent in Breda.** We ontwikkelen een breed traineeshipprogramma voor alle opleidingsniveaus, zodat pas afgestudeerden direct aan de slag kunnen bij de gemeente en haar partners.
- **We gaan in gesprek met sekswerkers om ervoor te zorgen dat zij hun beroep op een veilige manier kunnen uitoefenen.** We zorgen voor betere bescherming en zorg in deze sector. We gaan dwang en illegaliteit tegen.

Gemeente als goede werkgever

- **We pakken onzekere arbeidscontracten aan.** In gemeentelijke diensten maken we vaste contracten de standaard. Daardoor leveren we onze bijdrage aan het bestrijden van flexwerk en nulurencontracten. Ook willen we de inhuur van zzp'ers zo veel mogelijk verminderen.
- **We bevorderen de gezondheid van de medewerkers van de gemeente.** Dat doen we met een gezonde werkplek, flexibele werktijden en aandacht voor mentale gezondheid en burn-out. We willen dat zij zich ondersteund en gewaardeerd voelen. Ook bieden we ruimte aan senioren die na hun pensioen willen blijven werken.

Eerlijk werk voor arbeidsmigranten

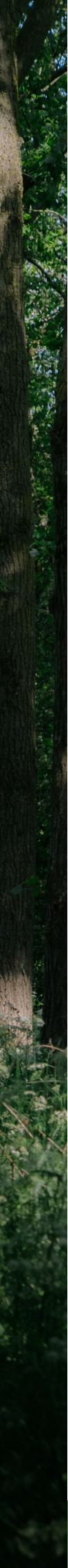
- **We gaan uitbuiting tegen door de huisvesting en arbeidsomstandigheden mee te wegen bij [vergunningverstrekking](#).** Bedrijven moeten fatsoenlijke huisvesting en eerlijke arbeidsvoorwaarden bieden om een vergunning te krijgen. We sluiten ons aan bij succesvolle pilots van andere gemeenten, zoals Rotterdam.
- **We gaan nog proactiever aan de slag met de registratie van, informatie voor en hulpverlening aan arbeidsmigranten.** We verbeteren de registratie van arbeidsmigranten om misstanden sneller aan te pakken. We bieden toegankelijke hulp, onder andere via het WorkInNL-punt, waarbij medewerkers in de taal van de arbeidsmigranten informatie geven en klaar staan om hulp te verlenen of informatie te bieden over rechten en plichten. Ook ondersteunen we platforms zoals Hello Breda die nieuwkomers helpen bij integratie.

vergunningverstrekking: het geven van vergunningen aan bedrijven.

Een duurzame en groene gemeente

De klimaatcrisis is één van de grootste crises van onze tijd. Door de uitstoot van CO2 warmt onze aarde op. De effecten belanden het eerst bij de meest kwetsbaren op de wereld. Nu al raken mensen ontheemd door hittegolven en overstromingen. Ook in Breda worden de zomers heter, stortbuien heviger en droge periodes langer. Dit brengt allerlei problemen met zich mee. De grond kan het water niet goed opnemen en in steden zorgt hitte voor vermoeidheid of ergere gezondheidsklachten, vooral bij ouderen. Tegelijkertijd verdwijnen er planten en dieren, zoals bijen en vlinders. De effecten op de natuur en onze gezondheid zijn groot. Het goede nieuws is: we kunnen er iets tegen doen.

Als we ons wereldwijd inspannen, dan kunnen we klimaatverandering tegen- gaan. Ook als Breda moeten we onze verantwoordelijkheid nemen. We willen daarbij samenwerken tussen burgers, bedrijven en de overheid. Wij willen dat de gemeente mensen helpt voor wie het niet vanzelfsprekend is dat ze meekomen en dat de gemeente de initiatieven die vanuit onderop komen stimuleert en ondersteunt. Iedereen moet de kans krijgen om mee te gaan in een schonere en gezondere wereld.

Wij gaan van Breda een groen Breda maken. We gaan meer schone energie opwekken en minder energie verbruiken, bijvoorbeeld door massaal de huizen van Bredanaars te isoleren. Daarnaast dringen we de uitstoot van CO2 terug door voor duurzaam vervoer te gaan. Ook gaan we onze natuur versterken, binnen en buiten de stad. Zo gaan we grote nieuwe natuurgebieden aanleggen aan de randen van de stad. Ten slotte brengen we onze economie in lijn met waar we met onze maatschappij naartoe willen: groen, gezond en sociaal.

Tussen Mark en Aa, natuur verbindt

Als het aan GroenLinks-PvdA ligt, dan worden de stad en haar dorpen verweven met de natuur. We trekken het groen rondom de stad naar binnen, zodat mensen van de binnenstad via groene structuren naar de dorpen en wijken kunnen lopen. Ook komen er twee nieuwe natuurterreinen bij: het Baroniebos en de Groene Beemden. Daarmee zorgen we ervoor dat er 10 duizend bomen bijkomen. Ook maken we van het Chassé Park en de omgeving een park met meer groen en gaan we vol door met de Nieuwe Mark. Zo versterken we het leven van planten en dieren.

Groen en water zijn essentieel voor een gezonde, leefbare stad. Groen verbetert de luchtkwaliteit, vermindert hittestress en is goed voor de gezondheid. Het biedt ruimte voor ontspanning en rust. Ook zorgt het voor biodiversiteit en speelt het een belangrijke rol in klimaatadaptatie en waterbeheer.

We zetten ons in voor het versterken van de natuur. Dat doen we door het verbeteren van waterkwaliteit en -opslag, en het vergroenen in de dorpen en wijken. Dit doen we juist ook in de Verbeter Breda wijken zodat het uitnodigt en bijdraagt aan de gezondheid van inwoners. Ook gaan we zwerfafval tegen. We zoeken daarnaast actief samenwerking met natuurorganisaties. Op die manier werken we hard aan een robuuste, groene toekomst.

Water en groen zijn leidend in hoe we bouwen en ontwikkelen. Bouwprojecten moeten bijdragen aan een klimaatbestendige stad, waarin water en natuur geen sluitpost zijn, maar uitgangspunten. We zorgen ervoor dat waardevolle ecosystemen behouden blijven en dat bewoners worden betrokken bij het vergroenen van hun leefomgeving. Zo maken we de titel "**National Park City**" waar.

We staan voor natuurinclusieve landbouw en gaan boeren daarbij helpen. We zien daarbij kansen, ook om veeteelt om te zetten in landbouw en akkerbouw en de landbouw als geheel flink te verduurzamen. We willen aaneengesloten gebieden land mogelijk maken voor biologische boeren, zodat zij ook de kans krijgen om op een natuurvriendelijke manier aan de slag te gaan.

Hier zetten we op in:

Versterken natuur buiten de stad

- **We zorgen dat er hoogwaardige natuurterreinen bij komen en planten daarmee 10 duizend bomen bij.** Zo creëren we een nieuw bos dat het Mastbos en het Liesbos met elkaar verbindt: het Baroniebos, als onderdeel van het Van Gogh Nationaal Park. We willen in de Baronie verdwenen soorten herintroduceren, zoals edelherten. Zo zijn de mensen van Princenhage, Ruitersbos, Ginneken en Ulvenhout dichtbij een groot en hoogwaardig natuurgebied. Ten noorden van Breda creëren we het gebied de Groene Beemden, door Noordrand-Midden (rondom Prinsenbeek) te verbinden met de Lage Vuchtpolder (boven Waterdonken) via het gebied boven de Haagse Beemden.
- **We zetten onverminderd in op een sterke en groene Lage Vuchtpolder.** We versterken de verschillende flora en fauna en zorgen er tegelijkertijd voor dat geen gemotoriseerd verkeer meer mag komen met uitzondering van bestemmingsverkeer.
- **We staan achter de natuurontwikkeling in het Markdal en zetten ons in voor de gestelde landelijke doelen van het Ulvenhoutse bos.** Zo steunen we het waterschap bij de aanleg van een moeraszone bij de Blauwe Kamer, die belangrijke vogelsoorten aantrekt en bijdraagt aan betere waterkwaliteit. Daarnaast willen we de natuur van het Ulvenhoutse bos beschermen én zorgen dat buurtbewoners ervan kunnen genieten.
- **We ondersteunen natuurverenigingen en trekken samen met ze op.** We zoeken actief de samenwerking met natuurverenigingen op en trekken met ze op voor het behoud en versterken van flora en fauna.

National Park City: stad in een park. Een titel die wilt zeggen dat we veel groen in de stad hebben.

Versterken natuur in de stad

- **We zorgen voor een groene verbinding van het stadscentrum tot aan de randen van de stad.** We leggen ecologische zones die natuurgebieden zoals het Markdal en het Mastbos verbinden. Ook krijgen verschillende parken een upgrade. Zo zorgen we ervoor dat het Chassépark echt een gezellig park wordt en dat het Brabantplein en Schoolakkerplein vergroend worden. Overal in Breda voldoen we daarnaast aan de basiskwaliteit natuur. We houden vast aan het groenkompas, waarmee we normen hebben voor voldoende bomen en groen in de buurt.
- **We versnellen de vergroening van de openbare ruimte en geven voorrang aan versteende wijken en buurten.** Stadsparken, pleinen en straten worden vergroend door aanleg van verschillende (nieuwe) soorten bomen en planten, zodat we de biodiversiteit, insecten en vogels optimaal stimuleren. We geven prioriteit aan het vergroenen van parkeerplaatsen en versteende buurten om hittestress te verminderen. Zo richten we ons op de grijze delen van Schorsmolen, Tuinzigt, Fellenoord, Chassé, Sportpark en Heuvel.
- **We gaan minder maaien om natuur de ruimte te geven.** We zorgen voor kwalitatieve natuur door meer wilde of klimaatbestendige bloemen en een diervriendelijke inrichting toe te laten. Zo maken we ecologisch beheer de norm, besparen we kosten en stappen we af van het aangeharkte ideaal.

Tegen vervuiling, voor natuur

- **We gaan de strijd tegen zwerfafval aan.** Onze natuur is te vervuild. Dat geldt ook voor andere plekken in Breda, zoals Heusdenhout. In de dorpen en wijken faciliteren we bewoners om mee te helpen om hun eigen buurt te onderhouden. We starten pilots tegen zwerfafval en leren van de resultaten. Extra afvalcoaches gaan samen met de buurt en bedrijven oplossingen bedenken voor probleemgebieden. Daarnaast blijven we initiatieven zoals Opgeruimd Breda, Stadsjutters en Sup Run Walk ondersteunen.
- **We zetten meer groene BOA's in.** Daarmee versterken we toezicht en handhaving in natuurgebieden, gaan we illegale afvaldumping tegen en pakken we natuurschade effectiever aan. Ook beschermen zij dieren in het wild tegen verstoring en mishandeling.

Duurzaam waterbeheer

- **We leggen extra waterbergingen aan in gebieden zoals Markdal, de Waterakkers en de Nieuwe Mark.** Zo voorkomen we wateroverlast, droogte en maken we ruimte voor natuur. In dorpen en wijken combineren we geplande vergroening met het creëren van waterberging. Ook kijken we naar de rol van landbouw in waterberging.
- **We gaan voor schonere waterwegen.** We gaan keihard werken aan de doelen van de [Kaderrichtlijn Water](#), in samenwerking met de Omgevingsdienst en waterschap Brabantse Delta. We gaan strenger toezien op lozingen van vervuilende stoffen.

Kaderrichtlijn Water:
Europese regels voor
schoon water

Klimaatadaptatie en biodiversiteit

- **We gaan voor meer groen en minder tegels.** We gaan natuurinclusief bouwen en stimuleren initiatieven zoals tegelwip-acties en regentonprojecten. We starten een programma waarbij we per buurt en straat met de bewoners in beeld gaan brengen waar vergroend kan worden. Hierbij betrekken we buurtinitiatieven zoals Plukroute Princenhage en woningcorporaties.
- **We stimuleren duurzame landbouw en de transformatie van landbouwgrond naar natuur of natuurinclusieve landbouw.** Als grond vrijkomt, dan willen we dat natuurinclusieve boeren voorrang krijgen. Ook gaan we met de provincie en het waterschap in gesprek om het gebruik van giftige stoffen tegen te gaan.

Educatie en recreatie

- **We creëren ruimte voor [voedselbossen](#), moestuinen en oogsttuinen, waar inwoners meer leren over voedsel en ecologie.** Denk aan het tiny forest in Effen. We werken samen met de provincie en zorgen ervoor dat een deel van de beschikbare grond wordt gereserveerd voor deze initiatieven.
- **We zetten ons actief in voor dierenwelzijn.** We treden harder op tegen verwaarlozing en mishandeling van dieren. Ook staan we alleen evenementen toe waarbij geen dieren als entertainment worden gebruikt. We geven extra aandacht aan beschermde diersoorten.

voedselbossen: plek
waar eetbare planten
en bomen groeien

Een rechtvaardige energietransitie

GroenLinks-PvdA zet in op Breda als groene en duurzame stad. Samen kunnen we klimaatverandering tegengaan. We laten ons niet vertellen dat het niet kan, maar dat vraagt wel dat we er ook echt voor gaan. De luxe om beslissingen uit te stellen is er namelijk niet meer. We zetten alles op alles om de klimaatdoelen te halen en om ervoor te zorgen dat de transitie rechtvaardig verloopt. Dat betekent voor ons dat de energietransitie voor iedereen positief moet zijn, niet alleen voor de mensen die het kunnen betalen. Daarom gaan wij voor een isolatieoffensief waarbij de huizen van zo veel mogelijk Bredanaars worden verduurzaamd.

De energierekening van Bredanaars gaat om-laag. De energierekening is torenhoog. Daarom zijn we keihard aan de slag gegaan met de energietransitie. Zo zijn energiebespaarcoaches langs de deuren gegaan om te helpen met besparen. Daarnaast hebben we volop ingezet op Verbeter Breda wijken, waar woningen veelal niet goed geïsoleerd zijn en mensen niet altijd zelf in staat zijn om te verduurzamen. Door subsidies uit te geven oplopend tot 19 duizend euro hebben we meters gemaakt in de Hoge Vucht, Biesdonk en Doornbos-Linie. Op dit moment zijn we bezig met Tuinzigt en staat Geeren-Zuid op de planning. Als het aan ons ligt versnellen we nu in de Haagse Beemden en Heuvel en gaan we na de Verbeter Breda wijken door naar andere wijken waaronder Brabantpark en Heusdenhout.

We willen samen energie opwekken zodat iedereen daarvan kan profiteren. Energiecoöperaties waarbij inwoners de handen ineen slaan om lokaal energie op te wekken en te delen, zijn wat ons betreft het sleutelwoord en willen we verder stimuleren en ondersteunen. Op die manier verdelen we de lusten en de lasten eerlijk. Als energie in je wijk of dorp wordt opgewekt, dan hoor je daar ook van te profiteren. Dat de opbrengsten naar de gemeenschap gaan betekent lagere kosten, meer middelen om te verduurzamen en meer draagvlak. Dat vinden we pas echt eerlijk!

Voor Breda kiezen we schone en duurzame energie en verminderen we de uitstoot van CO2. We zetten in op hernieuwbare energie, van-uit wind en zon en we verminderen onze afhankelijkheid van fossiele energie. Daarom zetten we vol in op het isoleren van huizen en panden, het vergroenen van bedrijventerreinen en stimuleren we het gebruik van duurzaam vervoer, de fiets en het OV.

Hier zetten we op in:

De energierekening verlagen door energie te besparen

- **We gaan versneld dorpen en wijken verduurzamen, te beginnen in de Verbeter Breda wijken.** We versnellen in Muizenberg en Kesteren in de Haagse Beemden en in de Heuvel. Na de Verbeter Breda wijken gaan we door naar Brabantpark en Heusdenhout. We gaan mensen financieel ondersteunen bij het verduurzamen. We willen de gemeentelijke middelen verdriedubbelen door geld uit het Volkshuisvestingsfonds binnen te halen. Ook helpen we mensen met lage inkomens bij het aanvragen van subsidies voor het verlagen van de energierekening.
- **We gaan stadsbreed aan de slag met een isolatieoffensief.** Energiecoaches bieden advies op maat via keukentafelgesprekken en helpen woningen verduurzamen, bijvoorbeeld door tocht en warmteverlies te verminderen. We maken inwoners wegwijs in bestaande subsidies en zetten in op uitbreiding van de subsidieregeling voor woningisolatie naar hogere energielabels. Daarnaast haken we aan op de lokale isolatie-aanpak van het Rijk.

- **We gaan onze eigen gebouwen verduurzamen en zien erop toe dat verhuurders dat ook doen.** Zo verduurzamen we wijkcentra, scholen en voorzieningen. Daarnaast zijn slechte energielabels vanaf 2029 niet meer toegestaan in de verhuur. Daar gaan we actief op handhaven. Zo zorgen we ervoor dat de energierekening voor huurders betaalbaar blijft. Ook gaan we strikter toezien op de verplichting om kantoren te verduurzamen.
- **We gaan de samenwerking aan met partijen in het veld, zoals initiatieven vanuit inwoners en energiecoöperaties.** We gaan meer samenwerken met energiecoöperaties, zoals BRES, woningcorporaties en VVE's om meters te maken. Als mensen met vernieuwende plannen komen om hun huizen met elkaar te verduurzamen, dan willen we die ondersteunen en daarmee experimenteren. Denk aan het initiatief in Zandberg om vloeren biobased te isoleren met duurzame materialen.
- **We verkleinen de gevolgen van de overbelasting van het elektriciteitsnetwerk voor Breda.** Dat doen we bijvoorbeeld via energiehubs waar bedrijven vraag en aanbod op elkaar afstemmen en lokaal opwekken en opslaan. We zetten in op betere landelijke regelgeving, alternatieven buiten het net zoals [zonnecollectoren](#), en informeren inwoners over energiebesparing en piekbelasting.
- **We kiezen in de schaarste op het energienet als eerst voor woningen, voorzieningen en voor een sociale en groene economie.** De aansluitingen die er zijn moeten bij de grote woningnood eerst naar huizen, voorzieningen zoals scholen, naar projecten die bijdragen aan een groene en sociale economie en ons minder afhankelijk maken van fossiele energie.

zonnecollector: panelen die zonlicht omzetten in warm water.

Samen opwekken, regie houden en eerlijk delen

- **We gaan ervoor zorgen dat minimaal 50% van de energie opgewekt in Breda in lokale handen is, zoals in de handen van een energiecoöperatie of van de gemeente.** We investeren de opbrengsten van de opwek van energie terug in de gemeenschap. Zo kan de gemeenschap de vruchten plukken in plaats van aandeelhouders. Dit zetten we in om energiearmoede verder terug te dringen.
- **We stimuleren initiatieven voor lokale en duurzame opwek.** We creëren een opstartsubsidie, zodat iedereen kan meedoen. We zorgen voor een eerlijke spreiding over wijken en bevorderen lokaal eigendom onder andere door de inzet van maatschappelijke tenders, met extra aandacht voor groepen die dit het hardst nodig hebben.
- **We houden regie op onze energie door het opstarten van een Bredaas warmtebedrijf.** Met een warmtebedrijf maken we gebruik van duurzame energie, uit lokale bronnen die dan naar woningen en gebouwen wordt gebracht. We brengen lokale warmtebronnen, inwoners en bedrijven bij elkaar om samen energie te delen. Zo verminderen we de druk op ons elektriciteitsnet.
- **We zetten vaart achter de opwekking van groene energie.** Daarom blijven we inzetten op de ambities uit de Regionale Energie Strategie, die we samen met andere overheden in de regio hebben gemaakt. We zetten zoveel mogelijk in op lokale warmtebronnen. Ook leggen we in het warmteprogramma een ambitieus doel vast voor de gemeentelijke aanwijsbevoegdheid zodat we gericht wijken aardgasvrij kunnen maken.
- **Op hout stoken is alleen mogelijk als het weer dit toelaat.** We bevorderen een gezonde en schone leefomgeving door het gebruik van de [Stookwijzer](#) leidend te maken bij het aansteken van houtkachels en vuurkorven. Als deze op geel staat kan het, anders niet. De gemeente stimuleert bij nieuwbouw dat er geen houtkachel of open haard wordt geplaatst.

stookwijzer: website die zegt of je veilig hout mag stoken.

Een eerlijke en duurzame economie

We willen dat Breda een sterke economie heeft en dat die positief bijdraagt aan de maatschappij. GroenLinks-PvdA geeft de voorkeur aan bedrijven die iets bijdragen aan onze maatschappelijke uitdagingen, bijvoorbeeld door creatieve technologieën te ontwikkelen en in te zetten. We pakken regie op het type bedrijven die zich hier vestigen en stellen voorwaarden aan samenwerking met de gemeente. Op die manier werken we toe naar een sociale en groene economie.

Door te versterken waar we goed in zijn, zorgen we ervoor dat we op de lange termijn ook goede banen kunnen blijven bieden. Daarom blijven we inzetten op toegepaste technologie en creativiteit (TT&C). Deze gebruiken we voor de transitie naar een groenere, duurzame en sociale economie in samenwerking met de Regio West-Brabant en daarbuiten. We zijn trots op onze opleidingen en het talent dat hier zit. We geven deze sector een boost door een **broedplaats** voor game studio's te creëren. Zo willen we een speler op het wereldtoneel worden.

We gaan voor een groene en sociale economie. Bedrijven met goede banen, die eerlijk betalen en gezonde en veilige werkomstandigheden bieden, gaan we stimuleren. Er zijn tal van voorbeelden van bedrijven die zich inzetten voor maatschappelijke doelen. Die helpen we en zetten we in het zonnetje. Ook maken we duurzaamheid een voorwaarde om bedrijven te vestigen in Breda. We gaan het kleinbedrijf helpen in de energietransitie en schakelen om naar een circulaire economie.

Hier zetten we op in:

Maatschappelijk verantwoord ondernemen stimuleren

- **We stimuleren maatschappelijk verantwoord ondernemen.** We versterken de standaarden voor maatschappelijk verantwoord ondernemen als een eis in het Bredase inkoopbeleid. Bedrijven die willen beginnen met maatschappelijk ondernemen, maar nog niet weten hoe, helpen we via onze partners zoals Betrokken Ondernemers Breda. Duurzame en sociale ondernemers die het goede voorbeeld geven, zetten we in het zonnetje.
- **We voorkomen leegstand.** We gaan de leegstandverordening ten volle benutten. Pandei-genaren moeten leegstand van langer dan zes maanden melden. Daarna volgt zo snel mogelijk een gesprek over herbestemming. Zo voorkomen we verloedering, benutten we (tijdelijke) ruimte slim en maken we plek voor wonen, werken, kunst en ontmoeting

Groene, circulaire economie

- **We willen een grondstoffencentrum zoals in Roosendaal starten.** Dit grondstoffencentrum vervangt de milieustraat en is een plek waar mensen afval kunnen brengen. Nuttige onderdelen worden gebruikt in een reparatiewerkplaats en/of worden verkocht in een kringloopwinkel. We pakken dit op in de regio.
- **We breiden als gemeente het circulair inkopen en aanbesteden uit.** We verkleinen onze voetafdruk door circulaire koplopers te ondersteunen.

broedplaats: plek waar nieuwe bedrijven of ideeën kunnen groeien.

- **We stoppen de bouw van logistieke blokkendozen en maken vergroening op bedrijventerreinen verplicht.** We geven alleen nog grond uit aan bedrijven die passen bij de economie die we voor ogen hebben. Ook vragen we van nieuwe bedrijven dat hun panden duurzaam of groen zijn, bijvoorbeeld door groene daken aan te leggen of zonnepanelen te plaatsen. De bestaande normen gaan we sterker handhaven.
- **We bouwen alleen nieuwe bedrijventerreinen onder bepaalde voorwaarden.** Hierbij kijken we eerst naar mogelijkheden om op bestaande bedrijventerreinen bij te bouwen of de ruimte op een andere manier goed te gebruiken, zoals hoger bouwen. Er moet een duidelijke vraag zijn naar bedrijventerreinen en de bedrijven moeten bijdragen aan onze duurzame en sociale economie. Na Frankenthalerstraat en Steenakker Noord kijken we verder. We bouwen niet in de natuur.
- **We verbieden fossiele reclame in de openbare ruimte.** Daarbij willen we minder lichtreclames, vooral 's nachts. Die verstoren 's nachts het leven van dieren.

Breda als hub voor creatieve technologie

- **We gaan als Breda voorop lopen als het gaat om gaming en de ontwikkeling hiervan.** Breda Game City moet de plaats van Dutch Game Garden gaan innemen. We zetten in op een “**incubator**” waar opstartende game-makers terecht kunnen om een studio te huren, mee te liften op het netwerk en waar actief de aangesloten organisaties worden gepromoot. We versterken het lokale ecosysteem van opleidingen, developers en evenementen. We hebben daarbij expliciet oog voor de kansen die gaming biedt voor lokale verbinding in onze dorpen en wijken. We zetten ons in om deze sector voor iedereen toegankelijk te maken en om deze sector in te zetten voor maatschappelijke uitdagingen.
- **We trekken met creatieve opleidingen, werkgevers en studenten op om talent hier te behouden.** We bekijken wat voor rol het op te zetten traineeship voor de gemeente hierbij kan spelen. Zo willen we van Breda een aantrekkelijke stad maken voor talent in de creatieve technologie sector.

Solide overheidsfinanciën

- **We zorgen ervoor dat we de begroting op korte en lange termijn rond krijgen.** We zijn in onze plannen ambitieus en realistisch. We investeren met onze plannen in de toekomst, zodat Breda lange termijn uitdagingen aankan. Denk aan onze investeringen in onderwijs en het tegengaan van de klimaatcrisis. Dat is goed voor mens en dier en draagt bij aan de houdbaarheid van de overheidsfinanciën. Om onze investeringen te betalen kijken we wat er bij de gemeente binnenkomt en laten we stapsgewijs de Onroerende Zaak Belasting (OZB) naar het landelijke gemiddelde gaan. We creëren meer ruimte voor strategische investeringen.

fossiele reclame:
reclame voor vervu-
lende producten.

incubator:
plek waar beginnende
bedrijven hulp krijgen
om te groeien.

Een gezellig Breda

We zijn trots op het prachtige Breda. Met haar historische binnenstad, gezellige pleinen en levendige dorpen en wijken heeft Breda een plekje veroverd in de harten van haar inwoners. De stad ademt geschiedenis, van het imposante Kasteel van Breda tot de Grote Kerk, die trots boven de daken uittorent. Dat willen we koesteren. Op de Ginnekenmarkt, het van Coothplein en de Grote Markt is het heerlijk vertoeven, waar de talrijke cafés en restaurants uitnodigen tot lange, gezellige avonden. En natuurlijk onze voetbalclub: NAC Breda met een ongeëvenaarde sfeer, die de trots van de stad keer op keer laat voelen.

De dorpen zijn stuk voor stuk prachtig en hebben ieder hun eigen unieke identiteit. Denk aan Bavel Anno, dat geschiedenis en saamhorigheid ademt. Of neem Prinsenbeek op zondag tijdens carnaval. Al deze dorpen dragen bij aan die warme Brabantse identiteit. Het zijn die tradities, dat gemeenschapsgevoel, en het bourgondische leven die ons met elkaar verbinden. Geweldig, toch?

Wij gaan ervoor zorgen dat Breda nog gezelliger wordt. We willen dat er genoeg te doen is in Breda en dat iedereen kan genieten van al het moois dat Breda te bieden heeft. Of je nu wil sporten met vrienden, met je kind naar het museum wil of een terrasje wil pakken. Onze verenigingen verbinden mensen met elkaar en organiseren activiteiten. Die gaan we versterken. Ook maken we ruimte voor culturele initiatieven die de stad doen bruisen, zodat er altijd wat te beleven is.

Cultuur is de drijvende kracht van Breda

Cultuur is de ziel van Breda. Het zorgt voor plezier, ontspanning en verwondering, maar vooral: het verbindt en versterkt onze identiteit. Cultuur zorgt ervoor dat er in de stad altijd iets te beleven is. Zonder kunstenaars, muzikanten, festivals en kunstcollectieven zou Breda een stuk saaier en leger zijn. Van buurtpodium tot kunst in de openbare ruimte – cultuur leeft hier!

GroenLinks-PvdA versterkt het bestaande culturaanbod en kijkt vooruit. We ondersteunen nieuwe initiatieven, groot en klein, amateur en professioneel, experimenteel en commercieel. We willen dat Breda een stad wordt waar kunst en cultuur een vaste plek hebben. Daarom zorgen we dat bij herontwikkeling van locaties altijd ruimte komt voor festivals, ateliers en broedplaatsen. Cultuur ondersteunen is ruimte geven aan maken, experimenteren en creëren en daarmee aan de toekomst. We kiezen voor beweging, niet voor stilstand.

Kunst en cultuur hebben niet alleen een artistieke, maar ook een sociale waarde. In dorpen en wijken brengen ze mensen samen, versterken ze gemeenschappen en maken ze Breda inclusiever en leefbaarder. Initiatieven zoals wijkgerichte kunstprojecten, buurttheater en muziek- of dansactiviteiten bieden kansen voor ontmoeting en talentontwikkeling, ongeacht achtergrond of leeftijd. Neem een gezelschap als de Stilte, die laat zien hoe cultuur kinderen en jongeren kan verbinden en inspireren of Tiuri, die mensen met een beperking opleidt tot theatermakers.

Wij zetten ons in voor een dynamische, toegankelijke en diverse culturele sector. We willen dat er ruimte is voor innovatie, samenwerking, maar ook het behoud van de rijke tradities van onze stad. We geven de nacht terug aan Breda, als essentieel onderdeel van de culturele dynamiek van onze stad. Daarnaast stimuleren we ook onze festivalcultuur, waarbij zowel grote als kleine initiatieven de ruimte krijgen, en ondersteunen we nieuwe makers, zodat ook experiment en inclusiviteit de ruimte krijgen. We creëren nieuwe culturele plekken, zoals op het Klavers-Jansen terrein in Belcrum. 't Zoet wordt de nieuwe culturele hotspot.

Wij steunen initiatieven die de stad doen bruisen! Cultuur moet opgevat worden in de meest brede zin van het woord. Streetculture & Sports krijgt van ons de erkenning die het verdient. Breda heeft een sterke basis in jongerencultuur, met plekken als Pier15, Bloos en Phoenix, als voorbeelden voor de waarde van urban initiatieven voor talentontwikkeling en innovatie. Die willen we ondersteunen, bijvoorbeeld bij verduurzaming. Daarnaast zetten we ons in voor het behoud en beheer van al ons erfgoed, zodat de rijke geschiedenis van Breda zichtbaar blijft.

Hier zetten we op in:

Creatief en cultureel Breda

- **We maken van 't Zoet dé nieuwe culturele hotspot van Breda.** 't Zoet wordt een broedplaats voor kunst, experiment en ontmoeting. Met ruimte voor een nieuwe locatie van kunstacademie St. Joost geven we jong talent structureel een thuis in het hart van de stad. In de tussentijd zoeken we een geschikte plek in de binnenstad. Makers krijgen in 't Zoet een betaalbare, permanente ruimte om te werken, exposeren en samen te creëren. We brengen bewoners, kunstenaars

en ondernemers samen in een wijk die cultuur ademt en waar natuur dichtbij is. Met een jaarlijks kunstfestival vieren we de kracht van verbeelding. Zo groeit 't Zoet uit tot het levendige, groen kloppend hart van creatief Breda.

- **We geven ook volop ruimte aan makers, urban culture en sports.** Leegstaande terreinen, bedrijfspanden en winkels worden beschikbaar gesteld voor culturele ondernemers, waarbij we vastgoedbeheerders en projectontwikkelaars betrekken bij het creëren van betaalbare (tijdelijke) ateliers. Ook ondersteunen we jong talent door ruimte te geven aan skateboarding, freerunning, breakdance, graffiti en street art: vormen van expressie die de stad energie geven. We betrekken partners zoals Pier15 als actieve meeenker in de ontwikkeling van het nieuwe culturele hart van Crossmark.
- **We investeren in jeugdige creativiteit met 'ontdekkingsgelden'.** Dat is een financiële bijdrage voor kinderen en jongeren waarmee zij vrij kunnen experimenteren met kunst en cultuur.
- **We gaan voor cultuur in elke wijk, in elk dorp, niet alleen in het centrum.** Iedereen moet in aanraking komen met kunst en creativiteit. We zorgen ervoor dat kunstenaars actief mogen meedenken en betrokken worden in wijkontwikkelingen en stimuleren kunsteducatie in buurten en scholen. Lokale cultuurpartners, cultuurcoaches en verenigingen spelen hierin een sleutelrol.

De nacht de ruimte geven

- **We versterken de nachtcultuur.** We komen met een visie op de nacht, waarmee we talent kansen bieden en ervoor zorgen dat iedereen die dat wil zich er een onderdeel van voelt. We werken samen met (nacht)makers, ondernemers en bewoners om een stad te creëren waar clubs, poppodia en andere nacht-initiatieven kunnen floreren. Zo komen er minder beperkende regels voor nachtclubs en culturele initiatieven, met mogelijkheden voor verruimde openingstijden en 24-uurs vergunningen op geschikte locaties.
- **We gaan voor een bruisende, veilige en inclusieve nacht.** We zetten in op preventie van grensoverschrijdend gedrag, goed openbaar vervoer in de late uren, en veilige routes naar huis.

Een levendige stad voor iedereen

- **We ondersteunen de festivalcultuur die Breda uniek maakt.** Wat er al is, moet kunnen blijven bloeien. Wat er nog niet is, moet kunnen ontstaan. Daarom maken we ruimte voor nieuwe generaties organisatoren, door experimenteerruimte beschikbaar te stellen en vergunningstrajecten toegankelijker te maken.
- **We geven ruimte aan kleinschalige en alternatieve evenementen.** We maken het makkelijker voor startende organisatoren door flexibeler vergunningenbeleid en meer experimenteerruimte. We koesteren kleinschalige, spraakmakende evenementen zoals Bier en Ballen, Boeken in de Wei, en de activiteiten van Stek en Podium Bloos.
- **We willen dat iedereen kan genieten van kunst en cultuur.** We zetten in op en ondersteunen gratis en laagdrempelige evenementen. Door het uitbreiden van het jeugdfonds en het volwassenenfonds wordt cultuur voor meer mensen toegankelijk.
- **We stimuleren duurzame en circulaire evenementen.** Festivals en evenementen worden duurzamer en daarin werken we samen met organisatoren aan haalbare stappen, zoals afvalreductie, schonere energieoplossingen en het uitfasen van diesel waar mogelijk. Groene innovaties worden actief ondersteund via vergunningvoorwaarden, zoals de invoering van herbruikbare hardcups."
- **We zoeken samen de balans wat betreft geluid en leefbaarheid.** We zetten in op overleg tussen bewoners, organisatoren, horeca en gemeenten om Breda als festivalstad voor iedereen, mens en dier, prettig te houden.

Behoud en goed beheer van cultureel erfgoed in Breda

- **We kiezen voor duurzaam erfgoedbeheer.** We verduurzamen historische panden met behoud van karakter, ondersteund door subsidies en advies. We geven de voorkeur aan hergebruik en zorgen dat erfgoed behouden blijft in nieuwe ontwikkelingen, als blijvend decor voor kunst en cultuur.
- **We geven ruimte aan lokale tradities en gemeenschappen.** We geven ruimte aan carnaval, ambachten en verhalen, die deel uitmaken van onze identiteit. Door samen te werken met vrijwilligers, erfgoedorganisaties en culturele gemeenschappen, ondersteunen we initiatieven die deze tradities doorgeven aan nieuwe generaties en tegelijkertijd vernieuwen.

Breda is van iedereen

GroenLinks-PvdA wil dat Breda een stad is voor iedereen. Waar iedereen ertoe doet, ongeacht je huidskleur, geaardheid of het hokje waar je in wordt geplaatst. Waar je niet hoeft te vragen om mee te doen en het vanzelfsprekend is dat elk persoon welkom is. Waar we elkaars verschillen omarmen. We willen naar een samenleving waar iedereen wordt gewaardeerd om wie je bent. Samen zijn we Breda!

We maken een vuist tegen uitsluiting, in welke vorm dan ook. We richten ons op het tegengaan van uitsluiting. Dat betekent dat we toegankelijkheid bevorderen, dat we ons inzetten tegen racisme, voor onze queer-gemeenschap gaan staan en bevorderen dat we weer samen kunnen samenleven.

We stappen over [symboolpolitiek](#) heen. Een speldje dragen op specifieke dagen is belangrijk, maar niet langer voldoende. We willen dat alle mensen in Breda zich sterk, veilig en trots voelen. Dat kan alleen als er acceptatie, samenwerking en solidariteit is. Wij werken toe naar concrete acties en schakelen daarbij ervaringsdeskundigen in. Ons motto is: 'we praten mét hen, niet over hen'.

Breda heeft een verantwoordelijkheid in het erkennen van ons gezamenlijke slavernijverleden en koloniale verleden. Wij zien dat het verleden nog steeds doorwerkt in het leven van veel mensen. We blijven werken aan een stad waarin iedereen gelijke kansen krijgt en discriminatie geen ruimte heeft.

Hier zetten we op in:

Toegankelijkheid

- **We zorgen ervoor dat de toegankelijkheid de norm wordt.** Iedereen moet zich zelfstandig kunnen verplaatsen en kunnen meedoen, ook als je een beperking hebt. Daarom stellen we toegankelijkheid verplicht bij het verstrekken van vergunningen voor openbare ruimte en evenementen. Toegankelijkheid moet niet vrijblijvend zijn, maar een harde voorwaarde voor goedkeuring. Ook bij subsidies en samenwerkingen eisen we dat voorzieningen, informatie en communicatie toegankelijk zijn voor iedereen – zichtbaar, hoorbaar en begrijpelijk.
- **We maken publieke gebouwen toegankelijk.** Daarom onderzoeken we alle publieke gebouwen op toegankelijkheid en grijpen we in waar dat nodig is. Juist bij nieuwe gebouwen zorgen we ervoor dat deze begaanbaar zijn voor mensen die slecht ter been zijn of niet goed kunnen zien. Daarnaast zorgen wij in Breda overal en altijd voor voldoende toegankelijke openbare en schone toiletvoorzieningen voor iedereen.
- **Wij zetten ons in voor speeltuinen waar alle kinderen kunnen spelen.** We maken speelplekken toegankelijk, inclusief én natuurinclusief. Dat betekent: rolstoelvriendelijke toestellen, zintuigprikkelende speelmaterialen en ruimte voor natuur om in te ontdekken. We starten op plekken met weinig speelplekken, zoals in Haagpoort.

symboolpolitiek: dingen doen voor de show, maar niet echt iets veranderen.

Opstaan tegen racisme & discriminatie

- **We strijden voor het uitbannen van [institutioneel racisme](#).** Discriminerende algoritmes hebben geen plaats in Breda's beleid. We lopen alle processen na om te zien of we onverhoopt nog zulke algoritmes gebruiken.
- **We steunen organisaties die zich inzetten tegen discriminatie of intimidatie.** We zetten in op trainingen tegen discriminatie en culturele sensitiviteit voor instellingen die gemeentelijke subsidie ontvangen. We stellen eisen aan opdrachtnemers, partners en samenwerkingen. Het Meldpunt Discriminatie moet meer aandacht krijgen en 'Intimideer Mij Niet' zal van ons blijvende steun zien.
- **We gaan pal staan voor de erkenning van ons slavernijverleden en koloniale verleden.** We maken ruimte voor herdenking en herstel en zetten in op educatie en dialoog. Ook strijden we voor een herdenkingskunstwerk.

Voor onze queer-gemeenschap staan

- **We zetten ons in voor een Breda waarin veiligheid, diversiteit en inclusie hand-in-hand gaan.** Een gemeente waar iedereen zich vrij en gelijkwaardig voelt. We zorgen voor meer zichtbare en toegankelijke informatie over LHBTQIA+ rechten en hoe men discriminatie kan melden.
- **We creëren veilige ruimtes en bieden de juiste zorg aan jonge mensen die worstelen met hun seksuele identiteit of gender.** Dit doen we door het faciliteren van bijeenkomsten, en het ondersteunen van bestaande initiatieven van bijvoorbeeld queer jongerenorganisaties, BO Diversity en COC Tilburg-Breda. We gaan ons inzetten om de zorg voor LHBTQIA+ personen te verbeteren, onder andere door de toegang tot genderbepestigende zorg te vergroten, kennis in zorginstellingen te versterken en te onderzoeken of er een zorgcentrum voor trans en non-binaire mensen in Breda kan komen.

Werken aan gelijke kansen voor vrouwen

- **We zetten ons in voor een laagdrempelige vrouwenrechtswinkel.** Hier kan iedereen die zich identificeert als vrouw gratis juridisch advies krijgen over o.a. arbeidsrechten, huiselijk geweld en discriminatie. Vrouwen van kleur krijgen vaak niet de steun die ze verdienen. De rechtswinkel is daarom meertalig maar ook cultureel sensitief en helpt bij het vinden van passende zorg.

- **We bevorderen gelijke kansen en rechten op de werkvloer.** We zetten in op onder andere gelijke beloning, doorgroeikansen en flexibele werkopties. Bedrijven die dit goed doen, belonen we met een gemeentelijk keurmerk.

Mensen een thuis bieden die dat nodig hebben

- **We vangen mensen op die vluchten voor oorlog en geweld.** We nemen onze verantwoordelijkheid. Dat betekent zorgen voor een goed leefbare opvang, bij voorkeur kleinschalig. Ook spannen we ons in om zo snel mogelijk duidelijkheid te bieden over waar mensen aan toe zijn. Als mensen hier mogen blijven zetten we een stap bij voor goede integratie.
- **We zorgen ervoor dat mensen mee kunnen doen en dat ze onderdeel kunnen worden van de samenleving.** We zorgen er samen met alle betrokken partijen voor dat mensen zo snel mogelijk inburgeren, op eigen benen kunnen staan en deelnemen aan de maatschappij. We gaan in gesprek met bewoners om te zien hoe we het samenleven kunnen bevorderen.
- **We werken aan binding met de dorpen en wijken.** Onbekend maakt onbemind, maar we zien dat als mensen elkaar tegenkomen dat de acceptatie wordt vergroot. Daarom zetten we ons in voor ontmoetingen. We stimuleren initiatieven van burgers op dit gebied, zoals Buddy to Buddy. Ook maken we voorzieningen als taallessen, loopbaanbegeleiding en dagactiviteiten voor nieuwkomers toegankelijk voor de rest van de buurt.
- **We willen dat iedereen zich gezien en gehoord voelt in onze stad.** Daarom gaan we het blijvend gesprek aan met verschillende gemeenschappen, ook als ze minder zichtbaar of georganiseerd zijn.

institutioneel racisme: racisme in regels of systemen van bijvoorbeeld overheid of bedrijven.

Bruisende en sterke verenigingen

De verenigingen in Breda geven ons plezier en zorgen voor verbinding. Breda bruist van het verenigingsleven. Van sportclubs tot muziekverenigingen, van toneelgezelschappen tot carnavalsstichtingen - verenigingen verbinden mensen en geven kleur aan onze stad. Ze zijn het kloppende hart van onze dorpen en wijken, waar jong en oud samenkomen, waar mensen talenten ontwikkelen en vriendschappen ontstaan. We hebben in Breda 1800 vrijwilligersorganisaties en 45% van de inwoners doet vrijwilligerswerk. Daar zijn wij trots op! Groen-Links-PvdA wil dit onderhouden en bevorderen. Wij zetten ons in voor een bloeiend en inclusief verenigingsleven, waarin iedereen kan meedoen, ongeacht afkomst of inkomen.

De dorpen en wijken zijn een belangrijke ontmoetingsplaats en versterken de samenleving. De dorps- en wijkhuizen en activiteiten staan hierbij centraal en worden op alle vlakken gestimuleerd. Ze bieden ruimte aan activiteiten voor jong en oud, ondersteunen initiatieven vanuit de wijk en zijn vaak de thuisbasis van kleine verenigingen. Denk aan Buurthuis Ons in Geeren, de Wegwijzer in Wisselaar of het Belcrumhuis. Wij willen dat deze plekken sterk zijn en blijven en dat er voldoende ruimte is voor alle activiteiten. Een levendig buurthuis betekent een gezellige, sterke, en hechte wijk. Het verenigingsleven moet voor iedereen toegankelijk zijn en buurthuizen en accommodaties moeten open blijven. Omdat verenigingen soms moeite hebben met de energiekosten, ondersteunen wij en zetten wij in op de verduurzaming van de gebouwen.

Dorps- en wijkraden zetten zich dagelijks in om buurten leefbaar en betrokken te houden. Zij kennen hun buurt het best, brengen bewonersinitiatieven samen en zorgen dat de stem van inwoners gehoord wordt. Denk aan Wijkraad Ginneken = Ginneken, Dorpsplatform Prinsenbeek of Princenhage, waar bewoners zich actief inzetten voor hun omgeving. Deze lokale groepen signaleren wat er leeft in de wijk, organiseren activiteiten en zijn vaak de schakel tussen bewoners en de gemeente. Wij willen hen actief ondersteunen en betrekken bij het versterken van de lokale gemeenschap, zodat hun waardevolle werk nog meer impact kan maken.

Hier zetten we op in:

Een sterk verenigingsleven

- **We zorgen ervoor dat inwoners met een krappe beurs blijvend kunnen deelnemen aan sport, cultuur en sociale activiteiten.** Daarom breiden we de Bredapas uit. Dit succesvolle initiatief biedt inwoners met een lager inkomen de kans om met korting of zelfs gratis deel te nemen aan sport, cultuur en andere verenigingsactiviteiten. Wij willen het aanbod van de Bredapas vergroten en zorgen dat meer mensen deze pas kennen en gebruiken.
- **We ondersteunen verenigingen en buurt- en dorpshuizen zodat ze toekomstbestendig zijn.** We gaan met ze in gesprek om te zien wat er nodig is wat betreft ondersteuning. Zo gaan we ook verenigingen en buurthuizen verduurzamen, bijvoorbeeld door betere isolatie, zonnepanelen en duurzame verwarmingssystemen te stimuleren. Zo kunnen verenigingen de kosten drukken en toegankelijk blijven voor iedereen.
- **We zorgen voor meer betaalbare en beschikbare ruimtes.** De gemeente gaat in gesprek met wijk- en dorpsraden en organisaties van buurthuizen om plannen te maken voor wat er nu en in de toekomst nodig is. Zo komt dorpshuis 't Web in Teteringen ruimte tekort voor wat alle vrijwilligers willen organiseren.
- **We gaan vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties nog meer ondersteunen.** We inventariseren waar de behoefte ligt en gaan in gesprek hoe we hier als gemeente in kunnen voorzien.